

Distanční komunikace mezi mateřskou školou a rodiči

Bc. Marie Býčková

Bakalářská práce
2016

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta humanitních studií

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně

Fakulta humanitních studií

Ústav školní pedagogiky

akademický rok: 2015/2016

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: Bc. Marie Býčková
Osobní číslo: H130291
Studijní program: B7507 Specializace v pedagogice
Studijní obor: Učitelství pro mateřské školy
Forma studia: kombinovaná

Téma práce: Distanční komunikace mezi mateřskou školou a rodiči

Zásady pro vypracování:

**Zpracování rešerše informačních zdrojů z oblasti distanční komunikace školy a rodiny.
Vymezení teoretických východisek týkajících se komunikace mezi mateřskou školou a rodiči pomocí moderních technologií.
Příprava metodiky výzkumné části, stanovení cílů výzkumu a výzkumných otázek.
Realizace kvantitativního výzkumu prostřednictvím dotazníku.
Zpracování a vyhodnocení získaných dat, včetně jejich interpretace.
Prezentace výsledků výzkumu, jejich shrnutí a doporučení pro praxi mateřských škol.**

Rozsah bakalářské práce:

Rozsah příloh:

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

BEČVÁŘOVÁ, Zuzana. Kvalita, strategie a efektivita v řízení mateřské školy. 1. vyd. Praha: Portál, 2010. ISBN 978-807-3672-218.

JAROŠOVÁ, Iva. Komunikace s rodiči. Kafomet pro mateřské školy. 1.vyd. Stareč: INFRA, s.r.o., 2013. ISSN 1801-853X.

JUDD, Terry. Facebook vs. email. British journal of educational technology, London: Wiley, 2010, roč. 41, str. 5. ISSN 1467-8535.

KROPÁČKOVÁ, Jana. Formy spolupráce mateřské školy s rodičovskou veřejností. Poradce ředitelky mateřské školy, Praha: Forum, 2011, č. 3, s. 19-22.

LAŽOVÁ, Ladislava. Mateřská škola komunikuje s rodiči: výměna informací, řešení problémů. Vyd. 1. Praha: Portál, 2013, 130 s. ISBN 978-80-262-0378-0.

MERTIN, Václav a Ilona GILLERNOVÁ. Psychologie pro učitelky mateřské školy. 1. vyd. Praha: Portál, 2003. 230 s. ISBN 80-7178-799-X.

ŠMELOVÁ, Eva a Alena NELEŠOVSKÁ. Učitel mateřské školy v reflexi současných proměn. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2009, 122 s. ISBN 978-80-244-2272-5.

Vedoucí bakalářské práce:

Mgr. Hana Navrátilová
Ústav školní pedagogiky

Datum zadání bakalářské práce:

24. listopadu 2015

Termín odevzdání bakalářské práce:

27. dubna 2016

Ve Zlíně dne 24. listopadu 2015

doc. Ing. Aněžka Lengálová, Ph.D.
děkanka

doc. PaedDr. Adriana Wiegerová, Ph.D.
ředitelka ústavu

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že

- odevzdáním bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby ¹⁾;
- beru na vědomí, že bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k nahlédnutí;
- na moji bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3 ²⁾;
- podle § 60 ³⁾ odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- podle § 60 ³⁾ odst. 2 a 3 mohu užít své dílo – bakalářskou práci - nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské práce využít ke komerčním účelům.

Prohlašuji, že

- elektronická a tištěná verze bakalářské práce jsou totožné;
- na bakalářské práci jsem pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.

Ve Zlíně ..19.4.2016

.....*Břetislav Mareš*.....

1) zákon č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, § 47b Zveřejňování závěrečných prací:

(1) Vysoká škola nevydělčně zveřejňuje disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce, u kterých proběhla obhajoba, včetně posudků oponentů a výsledku obhajoby prostřednictvím databáze kvalifikačních prací, kterou spravuje. Způsob zveřejnění stanoví vnitřní předpis vysoké školy.

(2) Disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce odevzdané uchazečem k obhajobě musí být též nejméně pět pracovních dnů před konáním obhajoby zveřejněny k nahlázení veřejnosti v místě určeném vnitřním předpisem vysoké školy nebo není-li tak určeno, v místě pracoviště vysoké školy, kde se má konat obhajoba práce. Každý si může ze zveřejněné práce pořizovat na své náklady výpisy, opisy nebo rozmnoženiny.

(3) Platí, že odevzdáním práce autor souhlasí se zveřejněním své práce podle tohoto zákona, bez ohledu na výsledek obhajoby.

2) zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 35 odst. 3:

(3) Do práva autorského také nezasahuje škola nebo školské či vzdělávací zařízení, užije-li nikoli za účelem přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu k výuce nebo k vlastní potřebě dílo vytvořené žákem nebo studentem ke splnění školních nebo studijních povinností vyplývajících z jeho právního vztahu ke škole nebo školskému či vzdělávacímu zařízení (školní dílo).

3) zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:

(1) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení mají za obvyklých podmínek právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla (§ 35 odst.

3). Odpírá-li autor takového díla udělit svolení bez vážného důvodu, mohou se tyto osoby domáhat nahrazení chybějícího projevu jeho vůle u soudu. Ustanovení § 35 odst. 3 zůstává nedotčeno.

(2) Není-li sjednáno jinak, může autor školního díla své dílo užit či poskytnout jinému licenci, není-li to v rozporu s oprávněnými zájmy školy nebo školského či vzdělávacího zařízení.

(3) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení jsou oprávněny požadovat, aby jim autor školního díla z výdělku jím dosaženého v souvislosti s užitím díla či poskytnutím licence podle odstavce 2 přiměřeně přispěl na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložily, a to podle okolností až do jejich skutečné výše; přitom se přihlíží k výši výdělku dosaženého školou nebo školským či vzdělávacím zařízením z užití školního díla podle odstavce 1.

ABSTRAKT

Má bakalářská práce se zabývá postoji rodičů k distanční komunikaci mezi mateřskou školou a rodiči. Teoretická část objasňuje základní pojmy související s distanční komunikací, jejími novodobými formami, oblastí komunikace mezi mateřskou školou a rodinou a vyjasnění základních pojmů z oblasti lidských postojů. Výzkumné šetření zjišťuje postoje rodičů k formám distanční komunikace, konkrétně formou facebooku a e-mailu ve dvou mateřských školách v Jihomoravském kraji.

Klíčová slova: komunikace, distanční komunikace, postoje, facebook, e-mail

ABSTRACT

My thesis deals with the attitudes of parents toward distant communication between parent school and parents. The theoretical part explains the basic concepts associated with distance communication, its modern-day forms of communication between kindergarten and family-views of the essential concepts of human attitudes. The survey finds parental attitudes to forms of distance communication, particularly by Facebook and e-mail in two parent-ber schools in the South Moravian region.

Keywords: communication, distance communication, attitudes, facebook, email

Mé poděkování patří paní Mgr. Haně Navrátilové za odborné vedení, trpělivost a ochotu, kterou mi v průběhu zpracování této bakalářské práce věnovala.

Prohlašuji, že odevzdaná verze bakalářské práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

OBSAH

ÚVOD	10
I TEORETICKÁ ČÁST	11
1 DISTANČNÍ KOMUNIKACE	12
1.1 VYMEZENÍ POJMU KOMUNIKACE A JEJÍ FUNKCE.....	12
1.2 DISTANČNÍ KOMUNIKACE A JEJÍ VYMEZENÍ.....	13
1.3 DISTANČNÍ KOMUNIKACE A JEJÍ PRAVIDLA	14
1.4 DISTANČNÍ KOMUNIKACE A JEJÍ NOVODOBÉ FORMY	15
1.4.1 Internet	15
1.4.2 Elektronická komunikace.....	17
1.4.3 Komunikace prostřednictvím Facebooku.....	17
1.4.4 Komunikace prostřednictvím mobilního telefonu.....	18
2 MATEŘSKÁ ŠKOLA A RODINA	20
2.1 KOMUNIKACE MŠ S RODIČI	20
2.2 DISTANČNÍ KOMUNIKACE MŠ S RODIČI	21
2.3 LEGISLATIVNÍ ZAKOTVENÍ KOMUNIKACE S RODIČI	21
3 POSTOJE	23
3.1 SLOŽKY POSTOJE	23
3.2 FUNKCE POSTOJE	25
3.3 VYJADŘOVÁNÍ POSTOJŮ NA FACEBOOKU	25
II PRAKTICKÁ ČÁST	27
4 CHARAKTERISTIKA VÝZKUMU	28
4.1 CÍL VÝZKUMU	28
4.2 VÝZKUMNÝ PROBLÉM A HYPOTÉZY	28
4.3 CHARAKTERISTIKA VÝZKUMNÉHO SOUBORU.....	29
4.4 VÝZKUMNÉ METODY, VÝZKUMNÉ NÁSTROJE.....	34
4.5 ORGANIZACE A PRŮBĚH VÝZKUMU.....	36
5 VÝSLEDKY VÝZKUMU	37
5.1 VYHODNOCENÍ VÝSLEDKŮ DOTAZNÍKU	37
5.2 ODPOVĚDI NA VÝZKUMNÉ OTÁZKY	37
5.3 VYHODNOCENÍ A SHRUTÍ VÝSLEDKŮ DOTAZNÍKU	43
5.4 DOPORUČENÍ PRO PRAXI.....	50
ZÁVĚR	52
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	53
SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK	55

SEZNAM OBRÁZKŮ	56
SEZNAM TABULEK.....	57
SEZNAM PŘÍLOH.....	58

ÚVOD

Téma „Distanční komunikace mezi mateřskou školou a rodiči“ jsem si vybrala proto, že působím jako vedoucí učitelka v mateřské škole. Pro lepší komunikaci s rodiči jsem před 4 lety zhotovila internetové stránky, které fungují dodnes. Na internetových stránkách jsou zveřejňovány nové fotografie z činnosti mateřské školy, programy a plány činností na následující měsíc, či různé aktuality – formou nástěnky. Rodiče si na internetové stránky brzy zvykli a doposud je velmi využívají. O tom se přesvědčuji nejen ze statistik sledovanosti stránek, ale i tím, že rodiče mají přehled o zveřejňovaném obsahu a činnosti mateřské školy. Z těchto skutečností mám na jednu stranu velkou radost, avšak někdy také bohužel i opak. Mám pocit, že někteří rodiče přestávají číst nástěnky (ve spěchu do zaměstnání) a otevřou si v klidu večer internetové stránky.

V současné době se stále častěji setkávám s dotazy, zda nevytvoříme vlastní profil na facebooku, díky kterému budou rodiče ještě mnohem více informováni o chodu mateřské školy a budou mít možnost s námi touto formou komunikovat. Informační technologie jsou v současné době velmi rozšířené a vzrostla také jejich dostupnost. Téměř každá domácnost vlastní počítač a chytré telefony. Rodiče jsou více zaměstnaní, a proto také vzrostl zájem o to, aby byli touto formou pohodlně informováni o aktualitách školy

V předškolním vzdělávání je používání facebooku ještě stále v začátcích, proto mě právě tato oblast zajímá. Jaké postoje k němu mají rodiče dětí nejen v naší mateřské škole a zda by facebook využívali také jako určitou formu komunikace mezi nimi a mateřskou školou.

V mateřských školách je jako distanční forma komunikace s rodiči využívána také komunikace prostřednictvím emailu. Z mého pohledu jsou to dvě nejčastější formy komunikace „na dálku“, které mateřské školy využívají, proto svou bakalářskou práci a její výzkum směřuji právě na tyto dvě oblasti. Právě komunikaci prostřednictvím facebooku považuji za poměrně kontroverzní a diskutabilní.

Výsledky mé výzkumné části využiji ve své praxi právě v oblasti, zda mateřskou školu obohatit o tento moderní informační a komunikační prostředek.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 DISTANČNÍ KOMUNIKACE

V centru pozornosti naší bakalářské práce je poměrně málo zkoumaná, nicméně hojně využívaná oblast lidské komunikace, a sice její distanční forma. Na tomto místě považuji za nezbytné objasnit základní pojmy týkající se **komunikace**, zároveň vysvětlím také konkrétněji oblast **komunikace distanční**.

1.1 Vymezení pojmu komunikace a její funkce

Předpokladem pro uchopení pojmu distanční komunikace je správné pochopení významu komunikace jako takové. Komunikace je nejčastější aktivita člověka. Psychologický slovník ji definuje jako **sdělování a dorozumívání** (Hartl, Hartlová, 2000, s. 265). Pojem komunikace pochází z latiny, kde „communicare“ znamená **něco spojovat**. Bývá používán jako označení pro dopravní síť, přemístování myšlenek, postojů a pocitů od jednoho člověka k druhému. Mezi komunikační prostředky se běžně řadí jazyk, pošta, telegraf, telefon či počítač. Z toho plyne, že bez komunikace si nelze představit náš život. Má výrazný potenciál, umožňuje lidem přežít, prosadit se či pomáhat jiným. Je to základní nástroj interakční aktivity, který nám dává možnost vytvořit si představu o sobě samém i o jiných (Mikulaščík, 2010, s. 19). Laicky tedy můžeme říct, že komunikace je způsob předávání a přijímání myšlenek. Následně také vyhodnocování toho, jak na nás sdělení působí. Komunikace je také umění zformulovat informaci tak, aby si člověk sám byl jistý, že mu bylo rozuměno. Vyvolává reakci, a ta se následně projevuje v chování.

Lidé mají různé důvody a záměry, proč komunikaci zahajují. Tyto záměry vznikají na základě jejich osobních potřeb. Vybíral (2009) ve své knize uvádí **pět hlavních funkcí našeho komunikování**, které lze aplikovat na prostředí mateřské školy:

- **Funkce informativní** v sobě zahrnuje možnost předat zprávu, doplnit jinou, oznámit něco někomu či něco prohlásit. Tuto funkci považujeme pro komunikaci mateřské školy s rodiči za klíčovou.
- Obsahem **instruktážní funkce** je někoho navést, zasvětit do něčeho, naučit či dát recept. Tato funkce komunikace se v souvislosti s prostředím mateřské školy projevuje zejména při práci učitelky s dětmi.

- **Persuasivní funkce** je funkce přesvědčovací a jejím smyslem je získat někoho na svou stranu, zmanipulovat či ovlivnit. Odrazí se zejména při jednání vedoucích pracovníků nebo při oslovování sponzorů.
- **Funkce vyjednávací** naopak nemanipuluje, ale usiluje o dohodu a kompromis. Cílem je vyjednat, domluvit se, řešit a vyřešit nějakou situaci. Je to funkce, se kterou se setkáme v mateřské škole běžně, ať už při komunikaci s rodiči, zaměstnanci, nebo dětmi navzájem.
- **Zábavní funkce** k prostředí mateřské školy také patří. Jejím smyslem je rozveselit druhého i sebe či někoho rozptýlit.

1.2 Distanční komunikace a její vymezení

Pod pojmem **interpersonální komunikace** většinou rozumíme komunikaci tváří v tvář. S postupujícím rozvojem moderních technologií se však častěji interpersonální komunikace realizuje mezi lidmi, mezi kterými může být vzdálenost i tisíce kilometrů. Tyto formy komunikace jsou většinou považovány za méně osobní, i když ne každý to tak vnímá.

Slovo **distance** může mít dva významy. Na jedné straně znamená vzdálenost měřitelná na metry či centimetry (proxemické parametry) a na stranu druhou jde o distanci psychologickou. Může tedy znamenat také to, že k někomu máme větší a k němu zase menší odstup. Dvojznačnost pojmu distance vyjadřuje tedy souvislost mezi prostorovou a psychologickou vzdáleností a umožňuje uvažovat o souladu či nesouladu mezi nimi (Plaňava, 2005, s. 36).

Na každého člověka působí různá vzdálenost mezi lidmi jinak, může být provázena příjemnými či nepříjemnými pocity. To znamená, že prostorová vzdálenost – tedy distance není v souladu s psychologickou. Je tedy více možností, jak si distanční komunikaci vykládat, v mé práci to je tedy jako moderní forma komunikace mezi lidmi na dálku.

V dnešní době již **vzdálenost** není žádnou obtížnou bariérou. Jak je možné definovat tuto formu komunikace, uvádí Leško (2008): „*Komunikace v rámci využití moderních technologií je specifická: na jedné straně je odosobněna a na druhé v ní zcela jasně vidíme prvky komunikace interpersonální, skupinové, hromadné i víceúrovňové. Komunikace tak získala nový rozměr.*“

To, že distanční komunikace je ve společnosti stále vyhledávanější, svědčí také to, že se s ní setkáváme často na vysokých školách, univerzitách a centrech vzdělávání. Probíhá především formou elektronickou a telefonickou. Student takto komunikuje se studijním oddělením, kantory, se spolužáky navzájem, ale může touto formou probíhat také samotná výuka. V tomto případě se hovoří o **distančním vzdělávání**. Zlámalová a Průcha (1996) definují distanční vzdělávání takto: „*Distanční vzdělávání je forma řízeného studia, při němž dospělí účastníci studují samostatně, na základě multimediální prezentace učiva a kontakt s vyučujícími/konzultanty je jim zprostředkován technickými komunikačními prostředky. Multimediální prezentace využívá různých nosičů informace (tištěné texty, audiovizuální materiály, počítačové interaktivní programy aj.) a různé komunikační prostředky (rozhlas, telefon, televize, fax, email, aj.). Studium v systému distančního vzdělávání je tedy individuální, probíhá mimo prostory vzdělávací instituce, která studujícím poskytuje podpůrné vzdělávací služby v konzultačních střediscích.*“ (Rohlíková, Vejvodová, 2012, s. 151)

1.3 Distanční komunikace a její pravidla

Distanční forma komunikace **nemá pevně stanovená pravidla** jako komunikace verbální. Používání a dodržování pravidel je tedy podmíněno vazbou na osobu, se kterou komunikujeme. Distanční forma komunikace má však s komunikací tváří v tvář mnoho společného. Stejně jako může dojít ke konfliktu při komunikaci tváří v tvář, může dojít ke konfliktu také při komunikaci elektronické. Konflikty vznikají ze stejných důvodů a řeší se stejnými způsoby jako při interakci tváří v tvář. Při komunikaci prostřednictvím moderních technologií ale existuje jeden zdroj konfliktu, který je zcela jedinečný, a tím je **porušení** nebo úplná **ignorace** pravidel „**sít'ové etikety**“, tzn. pravidel slušné a zdvořilé komunikace na internetu neboli **netiketa**. Proto existují různá doporučení, jak správně elektronickou formou komunikovat. DeVito (2001) ve své knize uvádí několik rad, kterými bychom se měli řídit:

- Psaní velkými písmeny se považuje za **křik**. Používat bychom je měli v případě, že chceme některé slovo zdůraznit, avšak i v tomto případě je lepší používat podtržení či umístění slova do *hvězdiček*.
- Před tím, než vstoupíme do diskuze, **prozkoumejme** nejprve všechny příspěvky. Můžeme se tak vyhnout výroky, které bychom nejraději vzali zpět.

- **Stručnost.** Pro komunikaci používejme pouze informace, které jsou potřebné.
- **Ohleduplnost** k lidem, kteří s internetem nemají takové zkušenosti.
- Nezasílat **nevyžádanou** poštu či opakovaně tutéž zprávu.
- Nezasílat informace, které jsou **nepodložené** či nepravdivé.
- Nedopouštět se osobních **útoků** na jiné uživatele.

Přesto, že je tedy tato forma odlišná od komunikace tváří v tvář, je nutné se jistou etiketou řídit. Člověk by také měl při zveřejňování příspěvků hlídat své **emoce**, protože je schopný říct – napsat to, co by osobně druhému člověku nikdy neřekl.

1.4 Distanční komunikace a její novodobé formy

Celé 20. století se dá považovat jako století technologií. Vznikl fenomén jménem informační a komunikační technologie. Jejich nástup byl velmi rychlý a během několika let se stal nedílnou součástí života téměř každého člověka. Internet umožňuje lidem vyhledávat informace, komunikovat a být v kontaktu s nejbližšími lidmi, nakupovat zboží nebo spravovat své finance.

Tyto moderní technologie mohou představovat pro **chod Mateřské školy**¹ úžasný komunikační prostředek, usnadnit organizaci, zajistit rychlé předání zprávy či celoplošné informování. Jsem přesvědčená, že by ale neměly nahradit osobní kontakt. Rodiče jsou sice informováni o tom, že bude výlet a co si na něj má vzít, ale již paní učitelce nepředají důležité informace o dítěti, zda umí hospodařit s kapesným, nikdy nebylo bez rodičů nebo také to, že se rádo toulá.

1.4.1 Internet

S příchodem internetu se svět zcela změnil. Současní lidé by si často nezjistili, kdy jim odjíždí vlak či autobus, nekoupili letenku nebo vstupenku na koncert.

¹ V celém textu budu pro mateřskou školu používat zkratku MŠ.

Internet k nám přišel v roce 1994 a zpočátku byl určen pouze pro akademické uživatele. Ve světě to však nebyla první počítačová síť. V Americe to byla například síť EUNET, v Japonsku JUNET či Británii JANET, aj. Všechny tyto sítě se postupem času propojily a vznikl komplex, kterému se postupem času začalo říkat Internet. Internet je fyzická síť, která pokrývá stejně jako telefonní síť celou zeměkouli, je ale pro vlastní uživatele více variabilní.

- *Internet nikdy nespí:* uživatelé mohou v reálném čase mezi sebou komunikovat po celém světě.
- *Internet nám umožňuje přenášet data v digitální podobě:* obrázky, zvuk, video, textové dokumenty, aj.
- *Komunikace po internetu je levná:* díky velkému počtu poskytovatelů se stal internet cenově dostupným.
- *Snadné ovládání:* po zavedení www standartu vznikly internetové prohlížeče, které jsou velmi snadně ovladatelné a pochopitelné pro každého.
- *Velké množství uživatelů:* o internet se zajímá čím dál více lidí, firem, organizací a institucí, které se chtějí touto formou zviditelnit a prezentovat.
- *Pružnost a rychlost:* z pohodlí svého domova můžeme během chvilky aktualizovat data na svých internetových stránkách či facebooku, stačí k tomu jen několik málo úkonů (Machala, 2007, s. 35-36).

Počítač s internetovým připojením je v dnešní moderní době v MŠ **nepostradatelný**, a to zejména pro ředitelky či vedoucí učitelky. Pomáhá jim zajistit provozní záležitosti, organizaci chodu MŠ či právě komunikace s rodiči, zaměstnanci, ostatními školami či úřady. Mateřské školy mají často již své internetové stránky, kde prezentují svou činnost a slouží tak rodičům dětí, které MŠ navštěvují, ale i rodičům, kteří se teprve rozhodují jakou MŠ vybrat. Tyto internetové stránky může zpracovat profesionální firma, ale může si je také prostřednictvím jednoduchých internetových šablon zhotovit sama škola. Internet jako takový může být skvělým pomocníkem také běžným učitelkám v MŠ. Na internetu mohou vyhledávat inspirace pro svou činnost (výtvarné náměty, písničky, náměty k pohybovým hrám či výzdobě třídy), vzdělávat se v nových trendech vzdělávání na různých portálech, vyhledá-

vat si vzdělávací semináře, apod. Existují dokonce kreativní internetové portály, kde si mohou uživatelé zakládat své soukromé (veřejné či neveřejné) nástěnky s různými náměty (Pinterest). Což je bezpochyby moderní forma námětníků, které si zakládaly dříve pro svou činnost starší paní učitelky.

1.4.2 Elektronická komunikace

Po tzv. „surfování“ je na internetu nejčastěji využívána **elektronická pošta**, zkráceně **email**, tedy psaná komunikace mezi lidmi. Je to jedna z nejstarších služeb využívaná počítačovými sítěmi. Dnešní email umožňuje nejen posílání textových dokumentů, ale také přikládání souborů (fotek, tabulky, dokumenty). Jednou z největších výhod emailu je to, že jej můžeme odeslat, kdy se to hodí kamkoliv na světě, během několika sekund. Nejsme tedy ničím svazovaní a omezovaní. Další velkou výhodou je její elektronická forma, lze ji snadno upravit, vyhledávat, archivovat a uchovávat. Oproti tomu nevýhodou této formy komunikace zase může být chybějící rychlá reakce příjemce. Komunikace je to neosobní a vlivem nepozornosti můžou lidé způsobit spoustu chyb (odeslání na jinou adresu, automatické opravy slov, špatná skladba vět).

Prostřednictvím **emailu** může učitelka v mateřské škole snáze a hlavně rychleji komunikovat s různými zařízeními: pedagogicko – psychologickou poradnou, speciálně pedagogickým centrem, logopedem, základními a mateřskými školami v okolí, vzdělávacími středisky. Může také vyřizovat objednávky pomůcek – hraček, zařizovat výlety a exkurze, rozesílat rodičům aktuality či vyřizovat emaily od rodičů s dotazy případně omluvenkami.

Elektronická komunikace má tedy bezesporu nespočet výhod a zejména díky rychlosti celého procesu je velmi využívána.

1.4.3 Komunikace prostřednictvím Facebooku

Facebook je webový systém, který slouží hlavně k tvorbě **sociálních sítí, komunikaci, udržování vztahů a zábavě**. Je jednou z největších společenských sítí na světě. Byl založen v roce 2004 pro komunikaci mezi studenty Harvardovy univerzity, postupem času se rozšířil mezi další univerzity a nakonec měl přístup každý mladý člověk s platným univer-

zitim emailem. V průběhu roku 2006 byl facebook zpřístupněn obchodním společnostem, lidem starším 13 let, školám, firmám, či geografickým lokacím.

Uživatelé facebooku se mohou připojovat k různým skupinám, které je zajímají (zájmy, zábava, obchody, služby, sdružování lidí z jednoho města, školy, země, styl života, stravování, zkrátka cokoli nás napadne). V poslední době se veřejností rozšířila aplikace facebooku do chytrých smartphonů a lidé tak již nejsou závislí na počítači, ke kterému se mnohdy dostali až večer po příchodu ze zaměstnání. Mohou se tak dle libosti podívat co je nového, sdílet informace, komunikovat. Tato aplikace disponuje funkcí upozornění v případě, že se na facebooku udála nějaká aktivita, která se Vás jakýmkoliv způsobem týká (Phillips, 2007).

S ohledem na využitelnost v MŠ tak rodiče mohou být o aktualitách prakticky **neustále informováni**. Díky chytrým telefonům nemusí být závislí na počítači, ke kterému se často dostanou až večer. Facebook jim zajistí rychlé předání informací o MŠ bez jakékoliv námahy a je to nepochybně pohodlnější varianta.

1.4.4 Komunikace prostřednictvím mobilního telefonu

Život bez mobilního telefonu už si mnoho lidí nedokáže vůbec představit. Hlavní výhodou je skutečnost, že mobilní telefon má člověk neustále u sebe a je tak neustále pro kohokoliv dostupný, může kdykoliv reagovat či získat zpětnou vazbu. Další velkou výhodou mobilního telefonu je možnost komunikace formou **sms**. V MŠ se tato forma využívá například při omlouvání dětí, rychlá zpráva pro rodiče (hromadným odesláním) z výletu, vycházky, při akutním onemocnění. Logickou nevýhodou této komunikace je nedostatečný signál na některých místech. U chytrých telefonů, které umožňují internetové připojení, se dají využívat a provozovat všechny výše zmíněné formy komunikace. Chytrý mobilní telefon je tedy velkým přínosem pro rodiče, kteří jsou časově více vytíženi.

Na závěr kapitoly je důležité uvést, že každá z uvedených komunikačních forem má své **výhody** i **nevýhody**. Je jen na každé mateřské škole, aby si vybrala, která forma jí vyhovuje, popřípadě se domluvila s rodiči, jakým způsobem budou společně komunikovat. Vždy záleží na velikosti MŠ, geografickém umístění, zda je to malá vesnice či město. Mateřské školy na vesnici mají více prostoru pro kontakt a komunikaci s rodiči, jsou tak proti vel-

koměstu ve výhodě a nemusí mít takovou potřebu využívat výše zmíněné formy distanční komunikace. Větší školky z měst takové možnosti jistě nemají, a proto mají veškeré možnosti více technicky zpracované. Nelze tedy říci, která z těchto forem je nejefektivnější, záleží hlavně na lidech, kteří se komunikace zúčastňují, na doprovodné situaci, vztazích, které mezi nimi jsou, ale také konkrétním osobním naladěním komunikačních aktérů.

2 MATEŘSKÁ ŠKOLA A RODINA

Mateřská škola je prvním setkáním a zkušeností rodiny se školstvím a proto bývá často lidmi považována za důležitější, než škola základní. Učitelka v MŠ² je zpravidla první osobou v životě dítěte, se kterou se opakovaně setkává mimo svůj doposud známý svět. Děti se v MŠ učí řadě dovedností, probíhá důležitý rozvoj mnoha dovedností sociálních a jsou v tomto věku přirozeně otevřené poznávání. Po vstupu dítěte do MŠ se začíná rodina dělit s MŠ o výchovu dítěte.

2.1 Komunikace MŠ s rodiči

Aby se mohla MŠ co nejlépe podílet na výchově a rozvoji dětí, je důležité co nejvíce spolupracovat s rodinou. Většina škol vnímá kontakt s rodinou jako obohacení, avšak tato spolupráce klade vyšší nároky na pedagogy, zejména co se týče oblasti výměny informací. Školy dříve fungovaly více uzavřeně, rodiče neměli moc zájem ani možnosti se podílet či zasahovat do chodu MŠ. S velkým rozvojem společnosti a technologií se však tato skutečnost velmi rychle změnila. Rodiče se začali více zajímat o kvalitu poskytovaných služeb či nadstandardní aktivity a mají zájem ovlivňovat dění MŠ. Z tohoto důvodu je kvalitní spolupráce a komunikace obou institucí velmi důležitá. Oproti vyšším stupňům škol je výchovně vzdělávací proces MŠ **specifický** také tím, že díky nízkému věku dítěte přichází s rodiči do **každodenního kontaktu**.

Rodiče a učitelky v MŠ si spolu oboustranně denně sdělují potřebné informace. Ze strany rodičů je běžný zájem o zdravotní stav dítěte, či se mohou dotázat, jak se jim v MŠ daří. Učitelka může rodičům připomenout blížící se akce, zhodnotit uskutečněnou činnost nebo poskytnout poradenství v oblasti výchovy. Tento vztah je **oboustranně důležitý** a z efektivní komunikace a spolupráce těží všichni zúčastnění. Tedy rodič, učitel a v neposlední řadě také dítě, které vnímá fungující vztahy a pozitivní atmosféru v MŠ.

Jak již bylo uváděno v předchozí kapitole, je důležité uvést, že každá MŠ je jiná a stanovuje si vlastní formy a příležitosti pro komunikaci s rodiči.

² S ohledem na většinové zastoupení žen v MŠ, budu používat v textu označení učitelka v MŠ, i když mám na mysli také učitele – muže.

Kolláriková a Pupala (2001) dělí formy kontaktů mezi školou a rodiči podle míry **zprostředkovatelnosti**:

- **bezprostřední styk**: do této kategorie se řadí především setkání rodičů a učitelů tváří v tvář (třídní schůzky, konzultace, besídky, školní slavnosti, aj),
- **zprostředkovaný styk**: sem řadíme telefonický kontakt a veškerá písemná komunikace (dopisy, e-mail, SMS). Část komunikace probíhá také **přes dítě**, a to formou vzkazů, žádostí či vyprávěním o rodině.

2.2 Distanční komunikace MŠ s rodiči

V MŠ se vyskytuje několik distančních forem komunikace s rodiči dětí. První variantou je **nástěnka**. Zde se vyvěšují aktuality, jídelníček, programy, ale také poučné články, které mohou být pro rodiče zajímavé či plakátky na akce v okolí bydliště. Nástěnky tak nemají pouze **funkci informativní**, ale v některých případech také **vzdělávací**. Nástěnky bývají strategicky umístěny zejména v šatnách a poblíž hlavního vchodu do budovy. Domnívám se, že nástěnky mají důležitý význam, ale bohužel rodiče při příchodu do MŠ a odchodu většinou spěchají. Ráno do práce a odpoledne se naopak těší, až budou doma. Myslím, že vhodnou alternativou, kterou může škola rodičům poskytnout, jsou internetové stránky, které si mohou doma v klidu otevřít a pročíst.

Určitou formou nástěnek a tím tedy i formou komunikace s rodiči jsou vývěsky s výtvyry dětí. Rodiče se zde mohou potěšit s výtvozem svého dítěte či porovnat s výtvyry ostatních dětí (Lažová, 2013, s. 28).

Jak již bylo zmíněno v předchozí kapitole, další formou, která zprostředkovává rodičům informace, jsou **internetové stránky**. Usnadňují komunikaci, avšak neměly by nahradit osobní kontakt. MŠ by si měla pohlídat ochranu osobních dat a nezveřejňovat žádná osobní data či fotky dětí bez souhlasu rodičů (Lažová, 2013, s. 29-30). MŠ může s rodiči komunikovat také prostřednictvím **emailu**. Tato komunikace je moderní, rychlá, pohodlná a taktéž by neměla nahradit osobní kontakt.

2.3 Legislativní zakotvení komunikace s rodiči

Komunikace a spolupráce s rodiči je velmi důležitá, o tom svědčí také zakotvení v legislativě, konkrétně ve Školském zákoně. Podrobnosti o provozu mateřské školy zde objasňují

spolupráci s rodiči takto: „*Mateřská škola spolupracuje se zákonnými zástupci dětí a dalšími fyzickými a právníckými osobami s cílem vyvíjet aktivity a organizovat činnosti ve prospěch rozvoje dětí a prohloubení vzdělávacího a výchovného působení mateřské školy, rodiny a společnosti.*“ (Školský zákon)

Dalším důležitým dokumentem pro mateřskou školu je Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání. Je zde podrobněji objasněna spoluúčast rodičů v předškolním vzdělávání, a to následovně:

- *„Ve vztazích mezi pedagogy a rodiči panuje oboustranná důvěra a otevřenost, vstřícnost, porozumění, respekt a ochota spolupracovat.*
- *Spolupráce funguje na základě partnerství.*
- *Rodiče mají možnost podílet se na dění v mateřské škole, účastnit se různých programů, dle svého zájmu.*
- *Jsou pravidelně a dostatečně informováni o všem, co se v mateřské škole děje. Projeví-li zájem, mohou se spolupodílet při plánování programu mateřské školy, při řešení vzniklých problémů apod.*
- *Pedagogové pravidelně informují rodiče o prospívání jejich dítěte i o jeho individuálních pokrocích v rozvoji i učení.*
- *Mateřská škola podporuje rodinnou výchovu a pomáhá rodičům v péči o dítě; nabízí rodičům poradenský servis i nejrůznější osvětové aktivity v otázkách výchovy a vzdělávání předškolních dětí.*“ (RVP PV, s. 35-36)

3 POSTOJE

Ve výzkumu této práce jsou zkoumány postoje rodičů ke dvěma formám distanční komunikace v mš, a to emailu a facebooku. Je tedy důležité v této kapitole objasnit, co to jsou postoje, jejich funkce, složky postoje a nakonec kapitola věnující se postojům na facebooku.

Jak je možné popsat postoje, uvádí ve své knize Mikuláščík (2010): „*Když se situace opakuje, organizuje člověk své názory, pocity i způsoby jednání, jedná podle určitého stereotypu – takto můžeme popsat postoje.*“

Podle Nakonečného (2003) vyjadřují postoje klíčový termín psychologie osobnosti, sociální psychologie, ale i sociologie, sociální či kulturní antropologie. Klíčovým pojmem jej nazval zejména proto, že vyjadřuje „**bytostný vztah člověka, a to vztah k hodnotám**“. Tento vztah je vyjadřován určitým přijímáním nebo odmítáním hodnot nejrůznějšího druhu.

V psychologickém slovníku je postoj také vysvětlován jako sklon **reagovat ustáleným způsobem** na předměty, osoby, situace a na sebe sama (Hartl, Hartlová, 2000, s. 442).

Z toho vyplývá, že postoj je naučený a souvisí s pozitivní nebo negativní zkušeností a reakcí na nějaký podnět a v budoucnu člověk podle toho také tak jedná. Vyhýbá se lidem, kteří mu nějakým způsobem uškodili a naopak. Člověk se tedy postupem času stává nositelem celé řady postojů a začíná jednat stereotypně. Postoje mohou být pozitivní nebo negativní a jsou spojeny s hodnotovou orientací člověka (Mikuláščík, 2010, s. 62).

3.1 Složky postoje

Mikuláščík (2010) ve své knize uvádí tři složky postoje, a to **kognitivní, afektivní a konativní**. Jak upozornil A.G. Greenwald (1968), každá z výše zmíněných třech složek má své zvláštní determinanty a základem jejich formování jsou zvláštní procesy.

- **kognitivní (poznávací)**
 - to co o objektu vím a co si o něm myslím,
 - utváří se prostřednictvím kognitivního učení.

- **afektivní (emocionální – citové)**
 - co k objektu cítím, jaký mám vztah mezi sledovaným objektem a sebou,
 - utváří se prostřednictvím klasického podmiňování.
- **konativní (behaviorální)**
 - tendence k nějaké akci, v důsledku vztahu být připravený jednat a reagovat,
 - utváří se prostřednictvím instrumentálního učení (Mikuláščík, 2010, s. 62, Výrost a Slaměník, 2008, s. 126).

Vzájemný poměr těchto tří komponentů vyjadřuje určitou úroveň vnitřní konzistence postoje (vysokou vnitřní konzistenci mívají extrémní postoje, v nichž vystupuje jednota myšlení, cítění a snah). V tomto smyslu můžeme postoj chápat jako systém určitých tendencí mít k určitému předmětu nějaký citový vztah a určitým způsobem se k němu chovat (Nakonečný, 2003, s. 308).

Jaké tedy mohou být postoje?

- **mínění, názor, smýšlení:** postoj, který je vyjádřený slovy nebo mimikou,
 - **předsudek:** postoj koncipovaný emocionálně a iracionálně, má negativní charakter a také to může být určitá forma agrese, např. proti etnické skupině,
 - **rasismus:** negativní a odmítavý postoj vůči lidem jiné rasy,
 - **favoritismus:** preferování lidí, souvisí s osobními sympatiemi
- (Mikuláščík, 2010, s. 62).

Z výše uvedeného tedy vyplývá, že postoje mají určitou intenzitu a úzce souvisí s mírou sympatie, kterou máme ke vztahovému objektu. Vzhledem k tomu, že člověk prožívá během svého života nové a nové zkušenosti, mají postoje také svoji délku trvání.

3.2 Funkce postoje

K čemu vlastně postoje jsou, jakou mají funkci a k čemu slouží, se zabývali v 2. polovině 20. století Bruner, White, Katz a Shavitt.

Na základě raných poznatků rozdělili funkci postojů na:

- **funkci znalostní:** funkce řídit, organizovat a usnadňovat zpracování informací,
- **funkci utilitární:** funkce řídit chování člověka tak, aby převahovaly odměny a tresty byly minimální,
- **funkci sociální identity:** funkce vyjadřovat nějaké hodnoty a ztotožňovat se s konkrétní skupinou, ke které se postoj vztahuje,
- **funkci udržování sebeúcty:** funkce vytvářet odstup mezi: sebe samým a negativními objekty a sebe samým a pozitivními objekty (Brune, White, Katz, Shavitt in Hewstone, Stroebe, 2001, s. 285-286).

3.3 Vyjadřování postojů na facebooku

Asi třetina lidí, kteří mají přístup k internetu vlastní i svůj účet na facebooku. Co způsobilo u lidí takové nadšení a šílenství a zajistilo tak této sociální síti obrovskou popularitu? Uživatel si založí vlastní profil, kde si nahraje svoji fotografii, zadá informace o sobě, jako je pohlaví, datum narození, rodinný stav, bydliště, kam chodí do školy či do zaměstnání, náboženské nebo politické názory apod. Právě s vyjadřováním názorů byl doposud facebook spojován nejvíce. Zajímavostí jsou poznatky v posledním vydání knihy *Social psychology and Human Nature*, kde se již hovoří o vyjadřování postojů - attitude nikoliv názorů na facebooku. (Baumeister, Bushman, 2014, s. 230-231).

Své postoje mohou vyjadřovat názorem, který zveřejní k danému tématu, nebo také typickými emotikony:

- *Like it:* líbí se mi to, emotikon znázorňuje palec nahoru, čímž vlastně uživatel vyjadřuje souhlas a sympatie k danému tématu. Dlouhou dobu byl jediným emotiko-

nem, neexistovala tak možnost vyjádřit nesouhlas. To se nedávno změnilo a přibyly tak následující.

- *Super*: srdíčko.
- *Haha*: usmívající se smajlík.
- *Paráda*: smajlík s otevřenou pusou.
- *To mě mrzí*: smajlík plačící.
- *To mě štve*: smajlík rudý s přimhouřenýma očima.

Na facebooku mohou lidé vyjadřovat své postoje k řadě témat, např.:

- Knížky, hudba, televizní pořady, lidé, kteří je inspirují, cestování, bydlení, receptáře, události, aj.

V rámci členství v uzavřených skupinách, které se mohou týkat také předškolního vzdělávání, to může být například:

- Soukromé profily mateřských škol, které mohou být buď uzavřené, nebo otevřené. Uzavřené slouží pouze rodičům dětí příslušné MŠ, zájemci musí pro přijetí do skupiny zaslat žádost správci, který profil založil a je tedy zajištěna ochrana soukromí dětí.
- Náměty k činnostem (výtvarné, hry, omalovánky, písničky), které zde mohou p. učitelky nebo rodiče dětí čerpat pro svou práci.
- Skupiny sdružující učitelky mateřských škol, kde mohou sdílet, diskutovat či vyjadřovat postoje k nějaké problematice (práce s dětmi, komunikace s rodiči, legislativa,...).
- Skupiny sdružující školky určitého kraje (Školky Zlínsko).
- Alternativní školky (lesní, Montesorri, Waldorfská, aj.)

Postoje jsou tedy důležitou součástí Facebooku. Aktuální tematika a problematika týkající se těchto moderních technologií mne velmi zaujala a vedla k tomu, abych se jim více věnovala.

II. PRAKTICKÁ ČÁST

4 CHARAKTERISTIKA VÝZKUMU

Praktická část mé bakalářské práce je zaměřena na vlastní výzkum, který se zabývá problematikou distanční komunikace mezi mateřskou školou a rodiči. Cílem výzkumu je srovnat postoje rodičů ke zvoleným formám distanční komunikace (email a facebook) a dále pak vybrané postoje popsat.

4.1 Cíl výzkumu

Cílem výzkumu je zmapovat postoje rodičů ke dvěma formám distanční komunikace, a sice k facebooku a emailu.

4.2 Výzkumný problém a hypotézy

Výzkumný problém mé bakalářské práce zní:

„Postoje rodičů dětí z mateřské školy ke komunikaci mezi mateřskou školou a rodiči prostřednictvím emailu a facebooku.“

V návaznosti na výzkumný cíl práce jsem zvolila následující dílčí výzkumné otázky. Jedná se o čtyři otázky, dvě otázky jsou relační a dvě popisné. K otázkám relačním se vztahují dále uvedené hypotézy.

Výzkumné otázky:

- 1. Jaké jsou postoje rodičů k emailu, jako formě komunikace mezi mateřskou školou a rodiči?**
- 2. Jaké jsou postoje rodičů k facebooku, jako formě komunikace mezi mateřskou školou a rodiči?**
- 3. Existuje rozdíl v postoji otců a matek k používání emailu, jako formy komunikace mezi mateřskou školou a rodiči?**
- 4. Existuje rozdíl v postoji matek a otců k používání facebooku, jako formy komunikace mezi mateřskou školou a rodiči?**

K výzkumným otázkám relačním se vztahují následující hypotézy:

Ad 3: Postoje otců a matek k používání emailu, jako formy komunikace mezi mateřskou školou a rodiči, jsou odlišné.

Ad 4: Postoje otců a matek k používání facebooku, jako formy komunikace mezi mateřskou školou a rodiči, jsou odlišné.

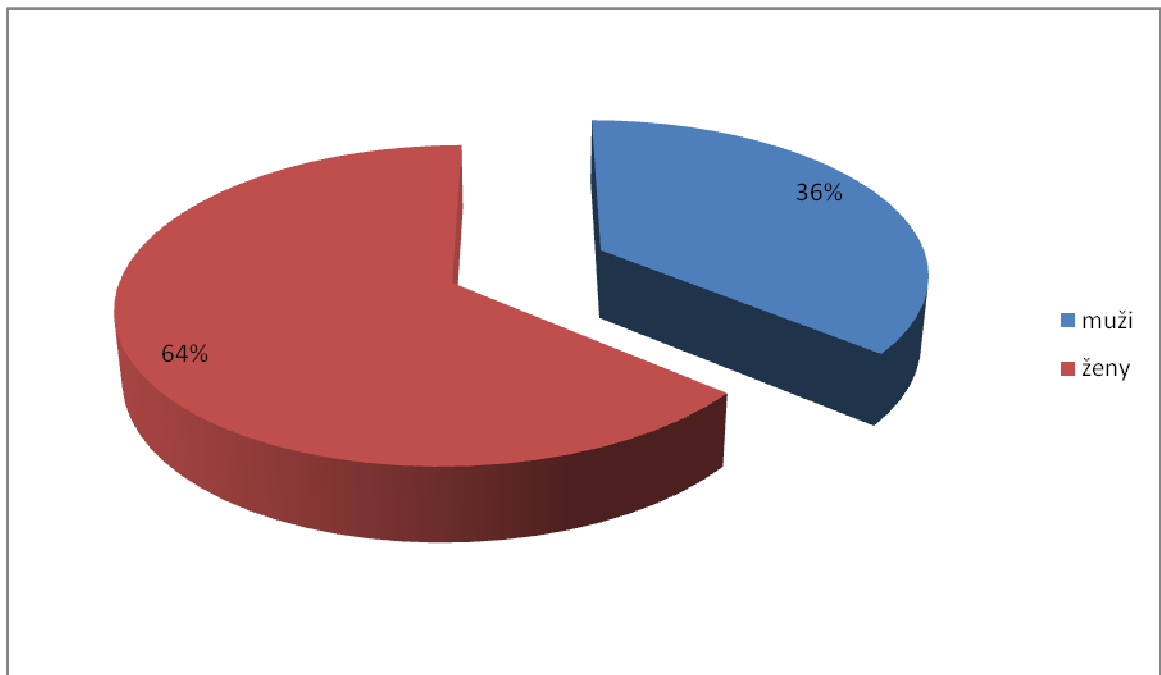
4.3 Charakteristika výzkumného souboru

Základní výzkumný soubor tvoří rodiče dětí, navštěvující mateřské školy v Jihomoravském kraji.

Výběrový soubor mého výzkumu tvoří rodiče, kteří mají dítě či děti v předškolním věku navštěvující mateřskou školu ve dvou vybraných obcích, které se nachází v Jihomoravském kraji.

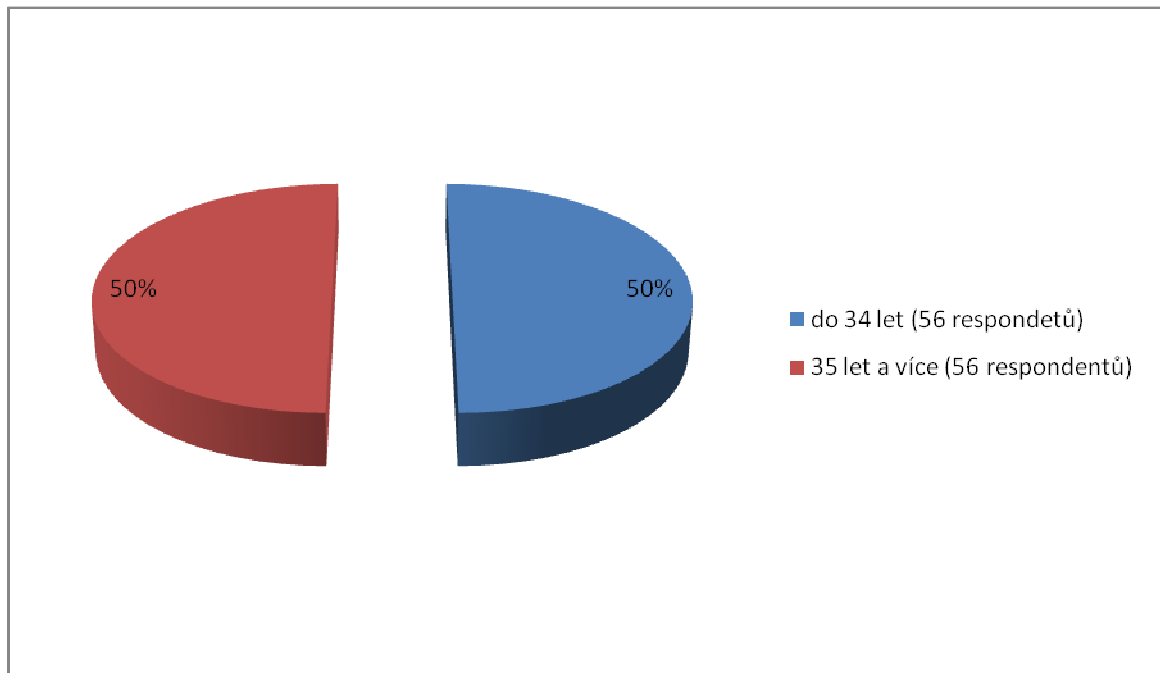
- Obec 1: počet obyvatel je 996, mateřskou školu navštěvuje v letošním školním roce 43 dětí.
- Obec 2: počet obyvatel je 3030, mateřskou školu navštěvuje v letošním školním roce 97 dětí.

Výběrový výzkumný soubor zahrnuje alespoň jednoho rodiče od každého dítěte, tedy celkem 140 rodičů. Výzkumu se zúčastnilo celkem 112 respondentů, což tvoří 80% z předpokládaného výzkumného souboru. Následující grafy znázorňují rozložení výzkumného souboru dle vybraných proměnných.

Rozložení výzkumného souboru podle pohlaví respondentů

Obrázek č. 1: Výzkumný soubor dle pohlaví

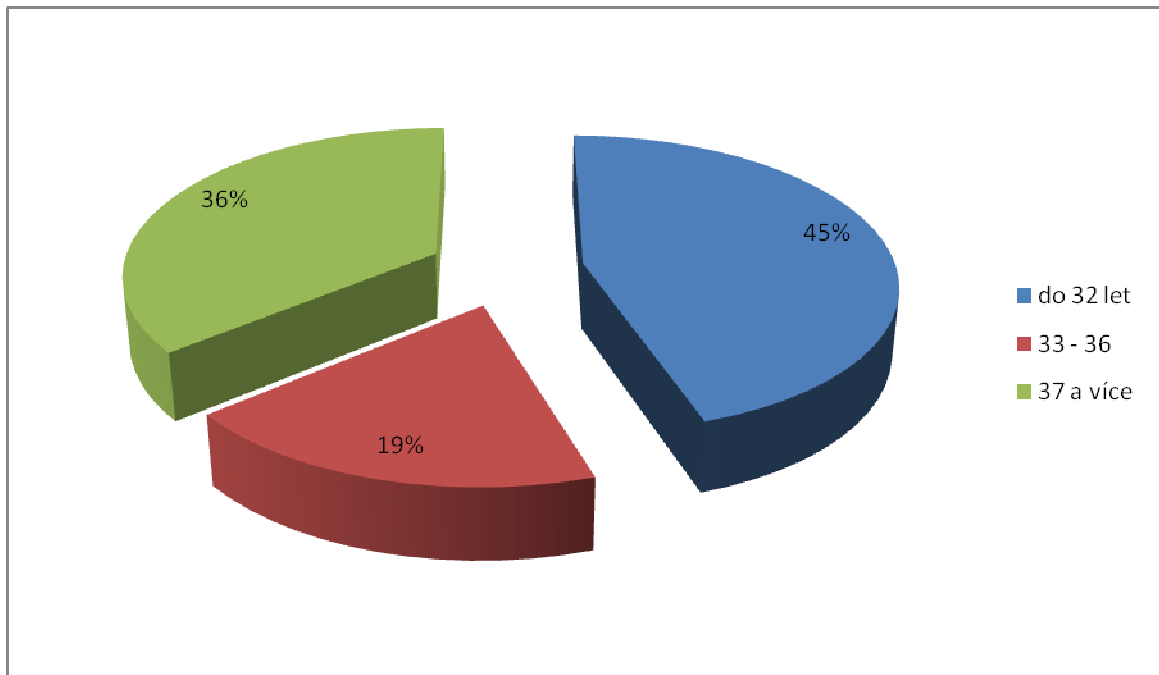
Výzkumu se zúčastnilo celkem 72 žen, což odpovídá 64 % a 40 mužů, kteří tvoří 36% výzkumného souboru.

Rozložení výzkumného souboru z hlediska věku respondentů

Obrázek č. 2: Výzkumný soubor rozdělený dle věku

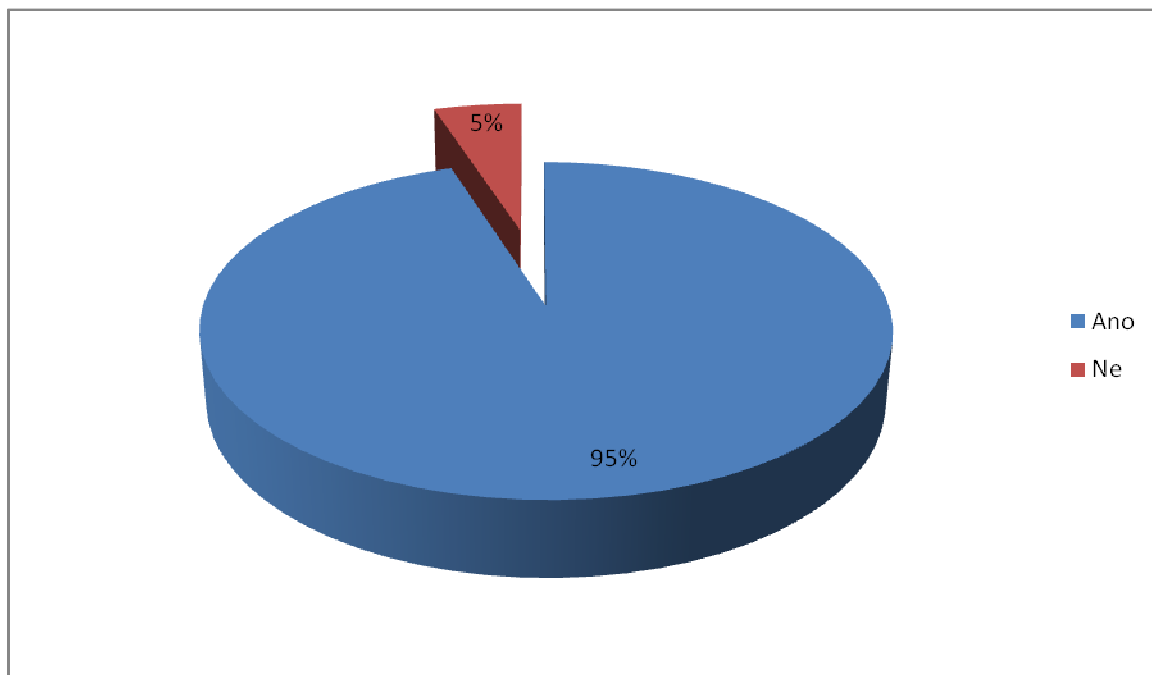
Položka v dotazníku zjišťující věk byla formulována jako otevřená otázka, proto se podařilo zjistit konkrétní věk a to umožnilo jejich přesné rozložení do dvou věkových kategorií.

Graf znázorňuje rozložení výzkumného souboru na dvě skupiny, a to do 34 let a 35 let a více. Při vyhodnocování dotazníku se ukázalo, že věk 35 let rozděluje na přesnou polovinu náš výzkumný soubor.

Obrázek č. 3: Věkové kategorie výzkumného souboru

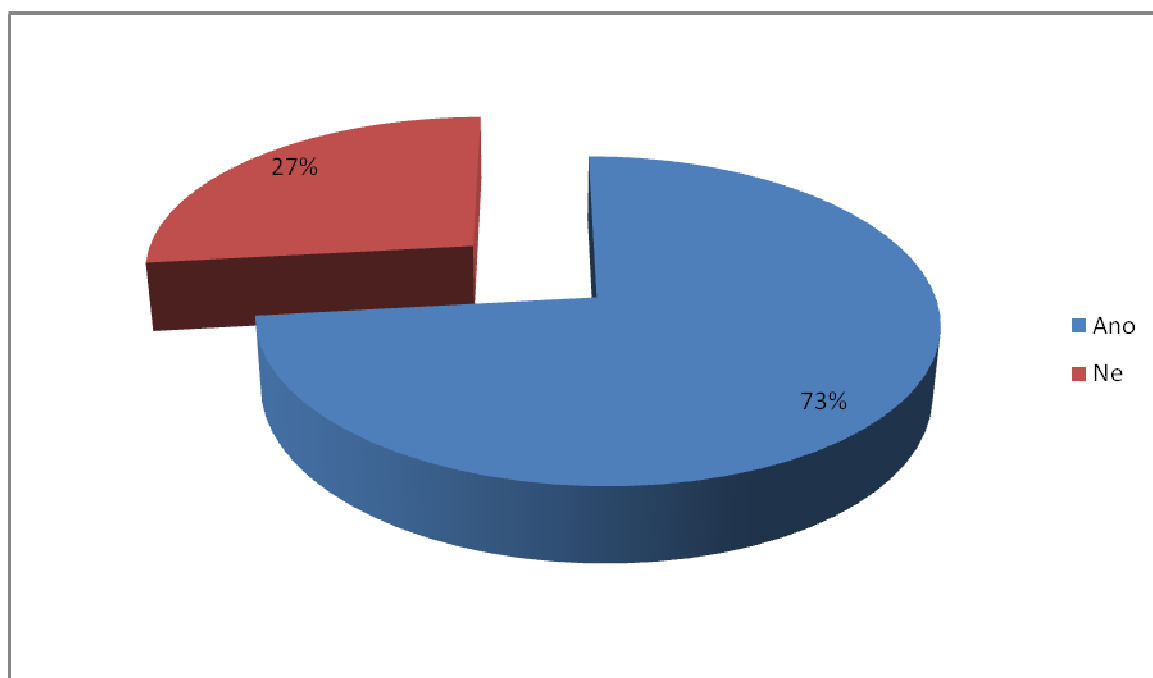
První kategorii tvoří respondenti ve věku do 32 let, kterých se zúčastnilo celkem 51 (45%) a tvoří tak nejpočetnější skupinu. Do druhé kategorie patří respondenti ve věku 33 – 36 let, celkem 21 (18%). Poslední kategorií jsou respondenti ve věku 37 let a více. Těch se zúčastnilo 40 (37%).

Rozložení výzkumného souboru dle vlastnění emailu

Obrázek č. 5: Výzkumný soubor dle vlastnění emailu

Výzkumu se zúčastnilo 107 (95%) respondentů, kteří vlastní email a 5 (5%), kteří email nevyužívají.

Rozložení výzkumného souboru dle vlastnění profilu na facebooku

Obrázek č. 6: Výzkumný soubor dle vlastnění profilu na facebooku

Výzkumu se zúčastnilo celkem 82 (73%) respondentů, kteří vlastní profil na facebooku a 30 (27%) respondentů, kteří profil nevlastní.

4.4 Výzkumné metody, výzkumné nástroje

Pro zkoumání postojů rodičů k formám distanční komunikace jsem zvolila **kvantitativní přístup**, protože jak vyplývá z výše uvedeného výzkumného problému a dílčích otázek, chci zmapovat postoje rodičů k formám distanční komunikace – emailu a facebooku. K tomu je třeba oslovení dostatečného množství respondentů, což mi právě kvantitativní přístup umožňuje. Kvantitativní výzkum pracuje s čísly, které lze matematicky zpracovat. Výsledky kvantitativního výzkumu jsou tak jednoznačné, což je jedna z výhod takto orientovaného výzkumu. Další výhodou je určitý odstup výzkumníka ke zkoumaným jevům, který zajišťuje určitou nestrannost a objektivnost. Za nevýhodu lze uvést jistou hrubost takto sesbíraných dat, za čísla se ztrácí výstižný popis člověka. Další nevýhodou kvantitativního výzkumu je fakt, že kvantitativní výzkum pouze testuje existující pedagogickou teorii a neodhaluje nové skutečnosti a teorie (Gavora, 2000, s. 31-32).

Pro sběr dat jsem sestavila **dotazník** (viz. příloha). Výhodou dotazníkového šetření je možnost rychlého a ekonomického shromáždění dat od velkého množství respondentů.

Dotazník sestavený pro účely této bakalářské práce obsahuje dvě části. První část je zaměřena na zjištění demografických údajů respondentů, obsahem druhé části je 23 otázek zjišťujících postoje respondentů k facebooku a emailu. Tyto ostatní otázky škálové.

Jak uvádí Gavora (2000, s. 89), škálování nám umožňuje zjišťovat intenzitu postoje. Respondenti mohou vyjádřit svůj postoj určením polohy na škále. V dotazníku jsou zahrnuty postoje obsahující všechny tři složky (kognitivní, afektivní, konativní). Vyhodnocovány budou všechny dohromady. Pro účely tohoto zkoumání jsme zvolili **škálu Likertovu**. Tento typ škál je podle Gavory (2000, s. 92) vhodným nástrojem pro měření postojů a názorů lidí. Jsou složeny z výroků a stupnice, na které respondent označí stupeň svého souhlasu či nesouhlasu. V dotazníku je tedy škála o pěti bodech, středová hodnota 3 vyjadřuje neutralitu.

Čím vyšší hodnota na škále, tím vyšší tendence k využívání distančních forem komunikace. Otázky č. 1, 6, 8, 10, 11, 17, 19, 21 jsou **obrácené** (tzn. čím vyšší hodnota, tím nižší sympatie se zkoumanými formami distančními komunikace) a před vyhodnocením bylo nutné bodovou škálu převrátit. Formulace, které nevyjadřují jen pozitivní či negativní polaritu, byly zvoleny záměrně. Snahou je, aby účastník výzkumu střídal při vyplňování dotazníku dvě hlediska a neupadl tak do stereotypního vyplňování (Gavora, 2000, s. 92).

S ohledem na to, že jednotlivé otázky vyjadřují **postoje rodičů** k vybraným formám distanční komunikaci, jsem přiřadila ke každé z nich příslušnou **složku**, na které se postoje dělí (viz. kapitola č. 3).

Číslo otázky	Znění otázky	Složka postojů
1.	Facebook vnímám jako ohrožující.	Kognitivní
2.	Facebook považuji za užitečný.	Konativní
3.	Facebook je moderní způsob komunikace, neměl by v mateřské škole chybět.	Konativní
4.	Facebook je užitečný zejména k prohlížení a sdílení fotografií.	Konativní
5.	Jsem přesvědčen/a, že facebook je nejlepší cesta předání aktualit rodičům od mateřské školy.	Konativní
6.	Své děti se snažím před moderními technologiemi (facebook) chránit.	Afektivní
7.	To, že mateřská škola nevlastní facebook, je zastaralé.	Afektivní
8.	Obávám se, že umístěním fotek na facebooku ohrožuji své dítě.	Afektivní

9.	Vlastní facebook mateřské školy zvyšuje její prestiž.	Afektivní
10.	Správa facebooku příliš zaměstnává paní učitelky.	Konativní
11.	Jsem přesvědčen/a, že internetové stránky a nástěnky rodičům stačí.	Afektivní + konativní
12.	Komunikace přes facebook je pro mne rychlejší.	Konativní
13.	Jsem přesvědčen/a, že facebook více zapojí rodiče do chodu mateřské školy.	Konativní
14.	Líbí se mi, že prostřednictvím facebooku jsem ihned informován/a o aktualitách v mateřské škole.	Afektivní
15.	Domnívám se, že pro některé rodiče není facebook dostupný.	Kognitivní
16.	Komunikace přes email je pro mne příjemnější, než komunikace face to face.	Afektivní
17.	Předávání informací emailem vnímám jako zbytečné.	Afektivní
18.	Bez emailu si nedokážu představit svůj život.	Konativní
19.	Komunikace přes email k mateřské škole nepatří.	Afektivní
20.	Email je dnes nepostradatelná forma komunikace.	Konativní
21.	Email používám jen v případě, že je jiná forma komunikace nedostupná.	Konativní
22.	Domnívám se, že pro některé rodiče není email dostupný.	Kognitivní
23.	Email nepoužívám, protože si nepamatuji přihlašovací údaje.	Kognitivní

Tabulka č. 1: Otázky a složky postoje

V přípravné fázi mého výzkumu jsem provedla **předvýzkum**, který proběhl za pomoci 15 lidí z mého nejbližšího okolí. Předvýzkum byl zaměřen na pochopení otázek, srozumitelnosti tvrzení a zadání. Na základě poznámek s předvýzkumnými osobami jsem v dotazníku upravila zadání jednoho tvrzení, kde nebyl zcela jasný význam cizího slova.

4.5 Organizace a průběh výzkumu

Výzkum byl realizovaný v průběhu měsíce března, v měsíci únoru proběhl předvýzkum. Výzkum byl realizovaný ve dvou mateřských školách ve spolupráci s paní ředitelkou a panem ředitelem. Oba zástupce jednotlivých mateřských škol jsem osobně seznámila s obsahem výzkumu a oni souhlasili, že zde výzkum může být realizovaný. Dala jsem jim k dispozici dotazníky pro rodiče a díky jejich spolupráci byly dotazníky distribuovány rodičům. Dotazníky byly rodičům rozdány do příslušných skříněk dětí a jejich sběr proběhl během následujícího týdne do anonymní schránky v šatně. Podařilo se vybrat 80% plánovaného počtu dotazníků, tzn. 112. Výzkum probíhal v obou školách souběžně a nevyskytl se žádný problém.

5 VÝSLEDKY VÝZKUMU

V této kapitole praktické části zpracovávám výsledky dat získaných dotazníkem. Zjišťuji, jestli se liší postoje rodičů k emailu a k facebooku a jaké jsou.

5.1 Vyhodnocení výsledků dotazníku

Dotazníkem jsem zjišťovala, jestli rodiče zaujímají stejný postoj k facebooku a emailu. Jelikož jsem na základě testu normality dospěla k závěru, že data pochází z normálního rozdělení, rozhodla jsem se použít parametrický test významnosti Studentův T-test. Na základě formulace výzkumných problémů bylo jako proměnná definováno pohlaví. Před začátkem vyhodnocování výzkumných otázek relačních, byla stanovena hladina významnosti 0,05. Výzkumné otázky popisné byly vyhodnoceny za pomoci programu Microsoft Excel, otázky relační byly vyhodnoceny za pomoci programu Statistica 12.

5.2 Odpovědi na výzkumné otázky

Ad 1: Jaké jsou postoje rodičů k emailu, jako formy komunikace mezi mateřskou školou a rodiči?

Číslo otázky	Znění otázky	Průměr odpovědí
17.	Předávání informací emailem vnímám jako zbytečné.	3,69
19.	Komunikace přes email k mateřské škole nepatří.	3,64
20.	Email je dnes nepostradatelná forma komunikace.	3,54
22.	Domnívám se, že pro některé rodiče není email dostupný.	3,15
18.	Bez emailu si nedokážu představit svůj život.	2,93
21.	Email používám jen v případě, že je jiná forma komunikace nedostupná.	2,89
16.	Komunikace přes email je pro mne příjemnější, než komunikace face to face.	2,88
23.	Email nepoužívám, protože si nepamatuji přihlašovací údaje.	1,53

Tabulka č. 2: Průměry odpovědí rodičů k otázkám týkajících se emailu

Tabulka č. 1 ukazuje průměrné odpovědi k jednotlivým výroky, týkajících se postojů rodičů ke komunikaci s mateřskou školou prostřednictvím emailu. Otázky jsou seřazeny od průměru s nejvyšší hodnotou po nejnižší. Otázky č. 16, 18, 21 a 23 jsou se svým průměrem odpovědí umístěny pod hodnotou 3, jsou tedy spíše negativní. Odpovědi na otázky 17, 19, 20 a 22 mají v průměru odpovědi spíše pozitivnější. Nejvíce rodiče souhlasí s otázkou č. 17, tedy, že předávání informací emailem vnímají jako zbytečné. Rodiče nejvíce nesouhlasí s tvrzením otázky č. 23, že email nepoužívají, protože si nepamatují své přihlašovací údaje.

Ad 2: Jaké jsou postoje rodičů k facebooku, jako formy komunikace mezi mateřskou školou a rodiči?

Číslo otázky	Znění otázky	Průměr odpovědí
15.	Domnívám se, že pro některé rodiče není facebook dostupný.	3,59
2.	Facebook považuji za užitečný.	3,14
4.	Facebook je užitečný zejména k prohlížení a sdílení fotografií.	3,04
14.	Líbí se mi, že prostřednictvím facebooku jsem ihned informován/a o aktualitách v mateřské škole.	2,87
12.	Komunikace přes facebook je pro mne rychlejší.	2,83
10.	Správa facebooku příliš zaměstnává paní učitelky.	2,64
3.	Facebook je moderní způsob komunikace, neměl by v mateřské škole chybět.	2,59
1.	Facebook vnímám jako ohrožující.	2,54
9.	Vlastní facebook mateřské školy zvyšuje její prestiž.	2,53
13.	Jsem přesvědčen/a, že facebook více zapojí rodiče do chodu mateřské školy.	2,50
8.	Obávám se, že umístěním fotek na facebooku ohrožuji své dítě.	2,43
6.	Své děti se snažím před moderními technologiemi (facebook) chránit.	2,39
5.	Jsem přesvědčen/a, že facebook je nejlepší cesta předání aktualit rodičům od mateřské školy.	2,30
7.	To, že mateřská škola nevlastní facebook, je zastaralé.	2,21
11.	Jsem přesvědčen/a, že internetové stránky a nástěnky rodičům stačí.	1,89

Tabulka č. 3: Průměry odpovědí rodičů k otázkám týkajících se facebooku

Tabulka č. 2 ukazuje průměrné odpovědi na otázky, týkajících se postojů ke komunikaci s mateřskou školou prostřednictvím facebooku. Otázky jsou seřazeny od průměru s nejvyšší hodnotou po nejnižší. Odpovědi na otázky jsou průměrově spíše pod hodnotou 3, tedy spíše nesouhlasí s tvrzením. Jediné odpovědi, které jsou svým průměrem nad hodnotou 3, jsou otázky č. 2, 4 a 15. Rodiče nejvíce souhlasí s tvrzením, že pro některé rodiče je facebook nedostupný. Zároveň nejvíce nesouhlasí s tvrzením, že mateřské škole pro komunikaci s rodiči stačí internetové stránky a nástěnky.

Ad 3: Existuje rozdíl v postoji matek a otců k používání emailu, jako formy komunikace mezi mateřskou školou a rodiči?

H_0 : Mezi postoji otců a matek k používání emailu jako formy komunikace mezi mateřskou školou a rodiči neexistuje rozdíl.

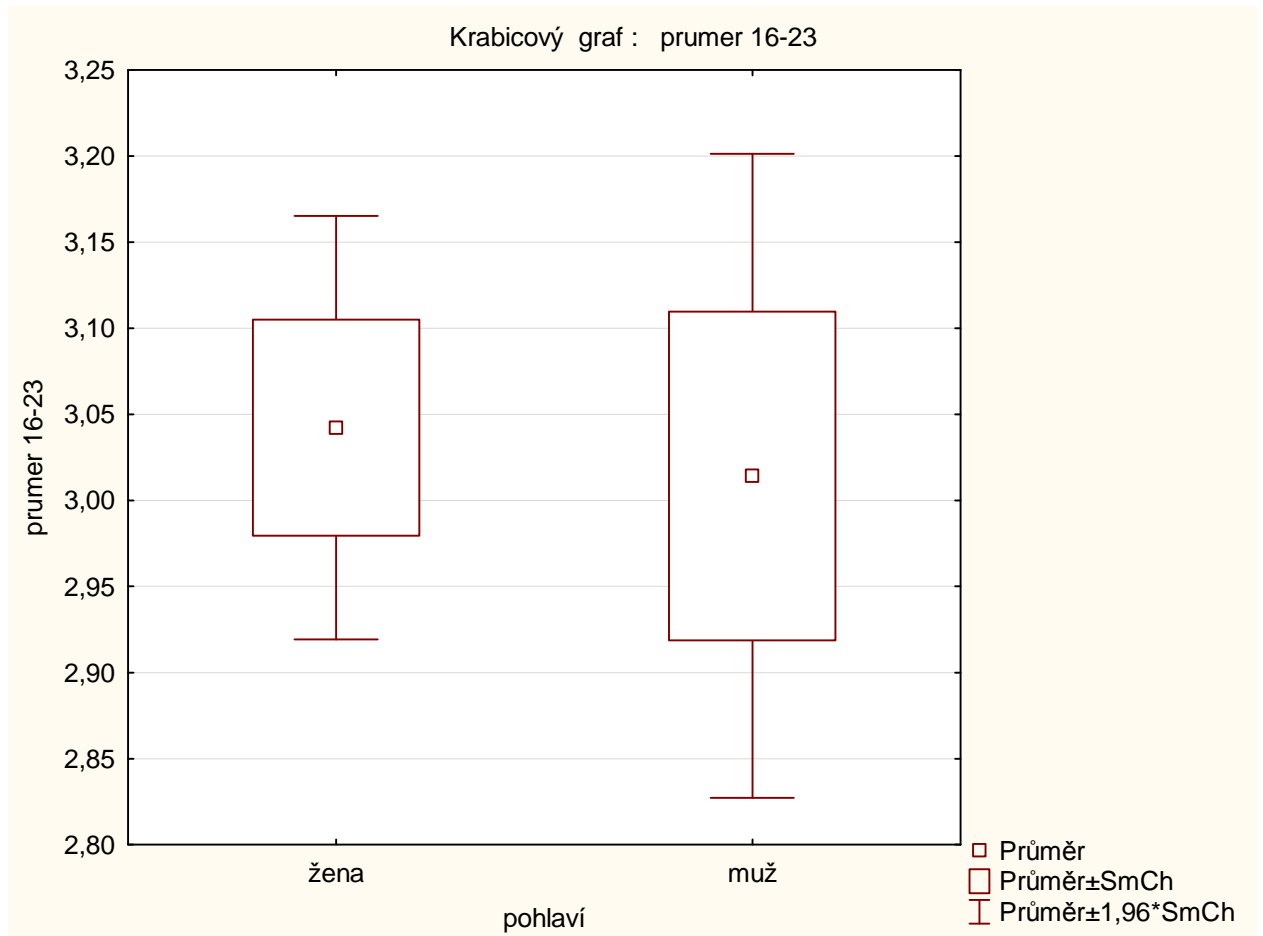
H_A : Mezi postoji otců a matek k používání emailu jako formy komunikace mezi mateřskou školou a rodiči existuje rozdíl.

K ověření hypotéz k této výzkumné otázce jsem zvolila Studentův T-test, protože proměnnými jsou pohlaví (nominální proměnná) a postoje k emailu (metrická proměnná – průměr škálových otázek 16-23).

Proměnná	t-testy; grupováno: pohlaví (List1 v dotazníky)										
	Průměr žena	Průměr muž	t	sv	p	Poč.plat žena	Poč.plat muž	Sm.odch. žena	Sm.odch. muž	F-poměr Rozptyly	p Rozptyly
prumer 16-23	3,042279	3,014205	0,256695	110	0,797893	68	44	0,517245	0,632924	1,497308	0,135993

Tabulka č. 4: Studentův T-test Postoje k emailu podle pohlaví respondentů

Jak ukazuje tabulka číslo 1, u otců a matek nebyly nalezeny statisticky významné rozdíly v postojích k používání emailu jako formy komunikace mezi mateřskou školou a rodiči. Hodnota $p = 0,797893$; $p > 0,05$, tudíž přijímáme nulovou hypotézu: **mezi postoji otců a matek k používání emailu jako formy komunikace mezi mateřskou školou a rodiči neexistuje rozdíl.**

Obrázek č. 7: Krabicový graf znázorňující rozložení postojů dle pohlaví respondentů

Obrázek č. 7 ukazuje krabicový graf, který znázorňuje rozložení postojů k emailu u rodičů podle pohlaví. Pozitivní postoje k využívání emailu jsou podobné u matek (3,042279) i otců (3,014205), nejedná se však o statisticky významné rozdíly.

Ad 4: Existuje rozdíl v postoji matek a otců k používání facebooku, jako formy komunikace mezi mateřskou školou a rodiči?

H_0 : Mezi postoji otců a matek, k používání facebooku jako formy komunikace mezi mateřskou školou a rodiči, neexistuje rozdíl.

H_A : Mezi postoji otců a matek, k používání facebooku jako formy komunikace mezi mateřskou školou a rodiči, existuje rozdíl.

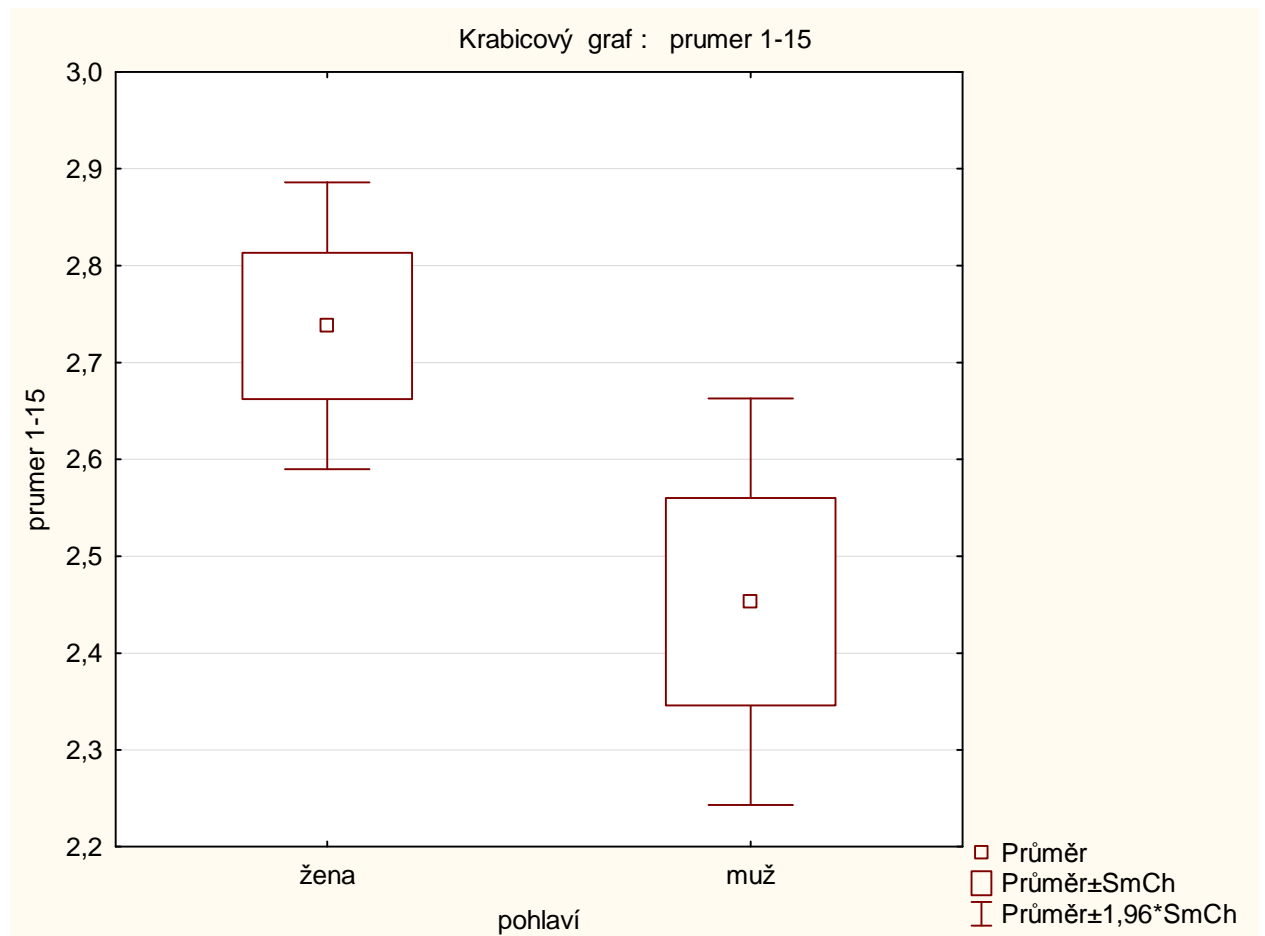
K ověření hypotéz k této výzkumné otázce jsem zvolila Studentův T-test, protože proměnnými jsou pohlaví (nominální proměnná) a postoje k emailu (metrická proměnná) – průměry škálových otázek 1-15.

Proměnná	t-testy; grupováno: pohlaví (List1 v dotazníky) Skup. 1: žena Skup. 2: muž										
	Průměr žena	Průměr muž	t	sv	p	Poč.plat žena	Poč.plat. muž	Sm.odch. žena	Sm.odch. muž	F-poměr Rozptyly	p Rozptyly
prumer 1-15	2,737885	2,453030	2,237238	110	0,027287	68	44	0,622280	0,710290	1,302868	0,326591

Tabulka č. 5: Studentův T-test Postoje k facebooku podle pohlaví respondentů

Jak ukazuje tabulka číslo 2, u otců a matek byly zjištěny statisticky významné rozdíly v postojích k používání facebooku jako formy komunikace mezi mateřskou školou a rodiči.

Hodnota $p = 0,027287$; $p < 0,05$, tudíž zamítáme nulovou a přijímáme alternativní hypotézu: **mezi postoji otců a matek, k používání facebooku jako formy komunikace mezi mateřskou školou a rodiči, existuje rozdíl.**

Obrázek č. 8: Krabicový graf znázorňující rozložení postojů k využívání facebooku v mateřské škole

Obrázek č. 8 ukazuje krabicový graf, který znázorňuje rozložení postojů k využívání facebooku v mateřské škole. Postoje k využívání facebooku jsou pozitivnější u matek (2,737885) než u otců (2,453030), jak ukazuje graf, jedná se o statisticky významné rozdíly.

5.3 Vyhodnocení a shrnutí výsledků dotazníku

Hlavním cílem této bakalářské práce bylo zmapovat postoje rodičů dětí z mateřských škol ke dvěma formám distanční komunikace, a sice k facebooku a emailu. Na tomto místě chci zdůraznit, že výsledky se týkají pouze dvou zkoumaných mateřských škol v Jihomoravském kraji.

Hlavním výzkumným cílem bylo zmapovat postoje rodičů k moderním formám distanční komunikace. K výzkumnému cíli týkajícího se facebooku se v dotazníku vztahovaly otázky 1-15, k emailu otázky 16 – 23.

Následující tabulky znázorňují **nejpočetnější** a naopak **nejméně početné odpovědi** na hodnotové škále k jednotlivým otázkám, od nejvyššího čísla počtu odpovědí po nejnižší. Tabulky jsou rozděleny z hlediska pohlaví a zahrnují všechny otázky, tedy týkající se emailu i facebooku dohromady. V tabulkách je uvedena také složka postoje, které se otázka týká.

Hodnoty na škále:

1. Naprosto nesouhlasím
2. Spíše nesouhlasím
3. Nevím
4. Spíše souhlasím
5. Naprosto souhlasím

Číslo otázky	Znění otázky	Složka postojů	Hodnota na škále	Počet odpovědí
23.	Email nepoužívám, protože si nepamatuji přihlašovací údaje.	Kognitivní	1	56x
17.	Předávání informací emailem vnímám jako zbytečné.	Afektivní	4	32x
1.	Facebook vnímám jako ohrožující.	Kognitivní	2	30x
11.	Jsem přesvědčen/a, že internetové stránky a nástěnky rodičům stačí.	Afektivní + konativní	1	30x
15.	Domnívám se, že pro některé rodiče není facebook dostupný.	Kognitivní	4	30x

19.	Komunikace přes email k mateřské škole nepatří.	Afektivní	4	30x
21.	Email používám jen v případě, že je jiná forma komunikace nedostupná.	Konativní	2	30x
5.	Jsem přesvědčen/a, že facebook je nejlepší cesta předání aktualit rodičům od mateřské školy.	Konativní	2	29x
7.	To, že mateřská škola nevlastní facebook je zastaralé.	Afektivní	1	29x
4.	Facebook je užitečný zejména k prohlížení a sdílení fotografií.	Konativní	4	28x
2.	Facebook považuji za užitečný.	Konativní	4	27x
6.	Své děti se snažím před moderními technologiemi (facebook) chránit.	Afektivní	2	27x
10.	Správa facebooku příliš zaměstnává paní učitelky.	Konativní	3	26x
22.	Domnívám se, že pro některé rodiče není email dostupný.	Kognitivní	3	24x
8.	Obávám se, že umístěním fotek na facebooku ohrožuji své dítě.	Afektivní	2	23x
13.	Jsem přesvědčen/a, že facebook více zapojí rodiče do chodu mateřské školy.	Konativní	2,3	22x
12.	Komunikace přes facebook je pro mne rychlejší.	Konativní	3	21x
14.	Líbí se mi, že prostřednictvím facebooku jsem ihned informován/a o aktualitách v mateřské škole.	Afektivní	3	21x
20.	Email je dnes nepostradatelná forma komunikace.	Konativní	4	21x
9.	Vlastní facebook mateřské školy zvyšuje její prestiž.	Afektivní	3	19x
18.	Bez emailu si nedokážu představit svůj život.	Konativní	2	19x
3.	Facebook je moderní způsob komunikace, neměl by v mateřské škole chybět.	Konativní	2	17x
16.	Komunikace přes email je pro mne příjemnější, než komunikace face to face.	Afektivní	2	17x

Tabulka č. 6: Nejpočetnější odpovědi žen

Tabulka č. 5 nám ukazuje odpovědi žen z hlediska největší četnosti.

- **Největším** počtem odpovědí disponuje otázka č. 23 a hodnota na stupnici škály 1, tedy naprosto nesouhlasím. Ženy **nejvíce** vyjadřovaly nesouhlas s tvrzením, že nepoužívají email, protože si nepamatují své přihlašovací údaje.

Číslo otázky	Znění otázky	Složka postojů	Hodnota na škále	Počet odpovědí
3.	Facebook je moderní způsob komunikace, neměl by v mateřské škole chybět.	Konativní	3	11x
16.	Komunikace přes email je pro mne příjemnější, než komunikace face to face.	Afektivní	4	11x
12.	Komunikace přes facebook je pro mne rychlejší.	Konativní	5	9x
18.	Bez emailu si nedokážu představit svůj život.	Konativní	1	7x
5.	Jsem přesvědčen/a, že facebook je nejlepší cesta předání aktualit rodičům od mateřské školy.	Konativní	4	6x
7.	To, že mateřská škola nevlastní facebook je zastaralé.	Afektivní	4	6x
9.	Vlastní facebook mateřské školy zvyšuje její prestiž.	Afektivní	5	6x
14.	Líbí se mi, že prostřednictvím facebooku jsem ihned informován/a o aktualitách v mateřské škole.	Afektivní	1	6x
19.	Komunikace přes email k mateřské škole nepatří.	Afektivní	1,2	6x
22.	Domnívám se, že pro některé rodiče není email dostupný.	Kognitivní	1	6x
1.	Facebook vnímám jako ohrožující.	Kognitivní	5	5x
13.	Jsem přesvědčen/a, že facebook více zapojí rodiče do chodu mateřské školy.	Konativní	4	5x
21.	Email používám jen v případě, že je jiná forma komunikace nedostupná.	Konativní	5	5x
8.	Obávám se, že umístěním fotek na facebooku ohrožuji své dítě.	Afektivní	5	4x
20.	Email je dnes nepostradatelná forma komunikace.	Konativní	4	4x
2.	Facebook považuji za užitečný.	Konativní	4	3x
4.	Facebook je užitečný zejména k prohlížení a sdílení fotografií.	Konativní	5	3x
6.	Své děti se snažím před moderními technologiemi (facebook) chránit.	Afektivní	5	3x
10.	Správa facebooku příliš zaměstnává paní učitelky.	Konativní	5	2x
11.	Jsem přesvědčen/a, že internetové stránky a nástěnky rodičům stačí.	Afektivní + konativní	5	2x
15.	Domnívám se, že pro některé rodiče není facebook dostupný.	Kognitivní	1	2x
17.	Předávání informací emailem vnímám jako zbytečné.	Afektivní	1	2x
23.	Email nepoužívám, protože si nepamatuji přihlašovací údaje.	kognitivní	3,4	2x

Tabulka č. 7: Nejméně početně odpovědi žen

Tabulka č. 6 ukazuje naopak odpovědi s **nejnižším počtem**. Nejmíň ženy odpovídaly hned na několik otázek, a to:

- **č. 10**, kdy ženy nejméně označily hodnotu na škále **5**, tedy naprosto souhlasím s tvrzením, že správa facebooku příliš zaměstnává p. učitelky.
- **č. 11**, kdy ženy označily hodnotu na škále **5**, tedy naprosto souhlasím s tvrzením, že internetové stránky a nástěnky rodičům stačí.
- **č. 15**, kdy ženy označily nejméně hodnotu na škále **1**, tedy naprosto nesouhlasím s tvrzením, že je pro některé rodiče facebook nedostupný.
- **č. 17**, kdy ženy nejméně označily hodnotu na škále **1**, tedy naprosto nesouhlasím s tvrzením, že předávání informací prostřednictvím emailu je zbytečné.
- **č. 23**, kdy ženy označily nejméně hodnotu na škále **3 a 4**, tedy nevím a spíše souhlasím s tvrzením, že email nepoužívají, protože si nepamatují své přihlašovací údaje.

Číslo otázky	Znění otázky	Složka postojů	Hodnota na škále	Počet odpovědí
23.	Email nepoužívám, protože si nepamatuji přihlašovací údaje.	Kognitivní	1	33x
3.	Facebook je moderní způsob komunikace, neměl by v mateřské škole chybět.	Konativní	2	22x
11.	Jsem přesvědčen/a, že internetové stránky a nástěnky rodičům stačí.	Afektivní + konativní	1	22x
1.	Facebook vnímám jako ohrožující.	Kognitivní	2	21x
5.	Jsem přesvědčen/a, že facebook je nejlepší cesta předání aktualit rodičům od mateřské školy.	Konativní	1	18x
15.	Domnívám se, že pro některé rodiče není facebook dostupný.	Kognitivní	4	18x
4.	Facebook je užitečný zejména k prohlížení a sdílení fotografií.	Konativní	4	17x
6.	Své děti se snažím před moderními technologiemi (facebook) chránit.	Afektivní	1	16x
7.	To, že mateřská škola nevlastní facebook je zastaralé.	Afektivní	1	16x
17.	Předávání informací emailem vnímám jako zbytečné.	Afektivní	5	16x
18.	Bez emailu si nedokážu představit svůj život.	Konativní	2	15x
19.	Komunikace přes email k mateřské škole nepatří.	Afektivní	5	15x
20.	Email je dnes nepostradatelná forma komunikace.	Konativní	4	15x
10.	Správa facebooku příliš zaměstnává paní učitelky.	Konativní	3	14s
14.	Líbí se mi, že prostřednictvím facebooku jsem ihned informován/a o aktualitách v mateřské škole.	Afektivní	3	14x

16.	Komunikace přes email je pro mne příjemnější, než komunikace face to face.	Afektivní	1	14x
22.	Domnívám se, že pro některé rodiče není email dostupný.	Kognitivní	4	14x
2.	Facebook považuji za užitečný.	Konativní	4	13x
8.	Obávám se, že umístěním fotek na facebooku ohrožuji své dítě.	Afektivní	1,2	13x
9.	Vlastní facebook mateřské školy zvyšuje její prestiž.	Afektivní	1	13x
12	Komunikace přes facebook je pro mne rychlejší.	Konativní	1	13x
13.	Jsem přesvědčen/a, že facebook více zapojí rodiče do chodu mateřské školy.	Konativní	1	13x
21.	Email používám jen v případě, že je jiná forma komunikace nedostupná.	Konativní	2	12x

Tabulka č. 8: Nejpočetnější odpovědi mužů

Tabulka č. 7 nám ukazuje nejpočetnější odpovědi mužů.

- **Největší** počet odpovědí má otázka č. **23** a hodnota na škále **1**, tedy naprosto nesouhlasím s tvrzením, že email nepoužívám, protože si nepamatuji své přihlašovací údaje.

Číslo otázky	Znění otázky	Složka postojů	Hodnota na škále	Počet odpovědí
21.	Email používám jen v případě, že je jiná forma komunikace nedostupná.	Konativní	4	7x
22.	Domnívám se, že pro některé rodiče není email dostupný.	Kognitivní	2	1x
2.	Facebook považuji za užitečný.	Konativní	5	5x
12.	Komunikace přes facebook je pro mne rychlejší.	Konativní	5	5x
15.	Domnívám se, že pro některé rodiče není facebook dostupný.	Kognitivní	2	5x
18.	Bez emailu si nedokážu představit svůj život.	Konativní	4	5x
4.	Facebook je užitečný zejména k prohlížení a sdílení fotografií.	Konativní	5	4x
6.	Své děti se snažím před moderními technologiemi (facebook) chránit.	Afektivní	5	4x
14.	Líbí se mi, že prostřednictvím facebooku jsem ihned informován/a o aktualitách v mateřské škole.	Afektivní	5	4x
19.	Komunikace přes email k mateřské škole nepatří.	Afektivní	2	4x
10.	Správa facebooku příliš zaměstnává paní učitelky.	Konativní	5	3x
16.	Komunikace přes email je pro mne příjemnější, než komunikace face to face.	Afektivní	3	3x
1.	Facebook vnímám jako ohrožující.	Kognitivní	5	2x

5.	Jsem přesvědčen/a, že facebook je nejlepší cesta předání aktualit rodičům od mateřské školy.	Konativní	5	2x
7.	To, že mateřská škola nevlastní facebook je zastaralé.	Afektivní	4	2x
8.	Obávám se, že umístěním fotek na facebooku ohrožují své dítě.	Afektivní	5	2x
9.	Vlastní facebook mateřské školy zvyšuje její prestiž.	Afektivní	5	2x
13.	Jsem přesvědčen/a, že facebook více zapojí rodiče do chodu mateřské školy.	Konativní	5	2x
17.	Předávání informací emailem vnímám jako zbytečné.	Afektivní	3	2x
20.	Email je dnes nepostradatelná forma komunikace.	Konativní	3	2x
3.	Facebook je moderní způsob komunikace, neměl by v mateřské škole chybět.	Konativní	5	1x
23.	Email nepoužívám, protože si nepamatuji přihlašovací údaje.	Kognitivní	2	1x
11.	Jsem přesvědčen/a, že internetové stránky a nástěnky rodičům stačí.	Afektivní + konativní	4	0x

Tabulka č. 9: Nejméně početné odpovědi mužů

Tabulka č. 8 ukazuje naopak odpovědi s **nejnižším počtem**. Nejméně muži odpovídali na dvě otázky, a to:

- **č. 3**, kdy nejméně označily hodnotu na škále **5**, tedy naprosto souhlasím s tvrzením, že facebook je moderní způsob komunikace a neměl by v mateřské škole chybět.
- **č. 23**, kdy nejméně označily hodnotu na škále **2**, tedy spíše nesouhlasím, že email nepoužívám, protože si nepamatuji své přihlašovací údaje.

Výzkumná otázka č. 1 zjišťovala, **jaké jsou postoje rodičů k emailu, jako formě komunikace mezi mateřskou školou a rodiči**. Průměry odpovědí rodičů se pohybovaly celkově kolem hodnoty středové (2-3), mírně podprůměrné, průměrné a mírně nadprůměrné. Z dat získaných dotazníkovým šetřením vyplývá, že rodiče spíše upřednostňují komunikaci tváří v tvář než prostřednictvím emailové komunikace. Rodiče email zajisté často používají, avšak jako formu předávání informací s mateřskou školou jej nevolí jako vhodnou alternativu. Tyto preference jsou zde jasně patrné. Předávání informací touto formou vnímají spíše jako zbytečné a spíše se tak přiklání k jiným formám, kterými by měla mateřská škola s rodiči vhodněji komunikovat. K těmto formám, kterými by rodiče chtěli efektivněji se školou komunikovat, můžeme řadit právě facebook, ale také tím může být myšleno, že jim

stačí kvalitně zpracované a často aktualizované internetové stránky. Negativ, které jsou spojeny s používáním emailu jako formy komunikace, jsou si rodiče vědomi, jelikož se obávají, že může být pro některé rodiče méně dostupnější variantou. Z hlediska vlastnění chytrých telefonů jsou možnosti, jak být informován emailem nepřetržitě po celý den. Ne všichni rodiče však tyto moderní přístroje s neustálým připojením mají, a proto jsou stále vázáni na to, že musí najít čas, aby se na svůj emailový účet podívali. Rodiče si také uvědomují, že stále se také najdou jedinci, kteří email málo používají či vůbec nevlastní. Rodiče tak na jednu stranu souhlasí s tím, že email je moderní a nepostradatelná forma komunikace v životě lidí, ale na stranu druhou jako prostředek komunikace s rodiči k mateřské škole se spíše nehodí.

Výzkumná otázka č. 2 zjišťovala, **jaké jsou postoje rodičů k facebooku, jako formě komunikace mezi mateřskou školou a rodiči.** Průměry odpovědí této výzkumné otázky se taktéž pohybovaly kolem hodnoty středové, ale celkově lze říci, že tato forma komunikace je vnímána ještě méně pozitivněji, než komunikace prostřednictvím emailu. Skutečnost, že facebook je moderní forma komunikace a může být užitečný, si rodiče uvědomují, zároveň ale mají obavy o bezpečnost svých dětí, které by měly být před těmito technologiemi co nejvíce chráněny a mají obavy, že sdílením jejich fotografií, mohou nějakým způsobem ohrozit jejich bezpečnost. Jako pozitivum vidí zejména využití facebooku k prohlížení fotografií, avšak o skutečnosti, že facebook je nejlepší cesta k předávání informací a aktualit mezi MŠ a rodiči nejsou zcela přesvědčeni a spíše se k ní staví nesouhlasně. Vlastní účet na sociální síti nevidí rodiče pro tento typ školského zařízení jako důležitý a přiznávají, že správa účtu může být pro p. učitelky zatěžující. Rodiče nejsou zcela přesvědčeni, že by je facebook více zapojil do chodu MŠ, stejně tak s tím, že by tato komunikace byla pro ně rychlejší a efektivnější. Stejně jako u předchozí výzkumné otázky (týkající se emailu) rodiče výrazně souhlasí s určitým omezením a diskriminací, které mají rodiče bez vlastního účtu na facebooku. I přes dobu, kdy je pro převážnou většinu jedinců nepředstavitelné, že by mohli ve svém životě fungovat bez spojení se sociálními sítěmi, si tedy rodiče z příslušných dvou mateřských škol uvědomují, že stále není profil na facebooku u každého automatický a ne všichni s ním ať už z jakéhokoliv důvodu souhlasí.

Výzkumná otázka č. 3 byla zaměřena na to, **zda existuje rozdíl v postoji matek a otců k používání emailu, jako formy komunikace mezi mateřskou školou a rodiči.** V této otázce se alternativní hypotéza nepotvrdila. Z dat získaných dotazníkovým šetřením bylo zjištěno, že otcové i matky zastávají v podstatě stejný postoj, a sice neutrální. Na Likertově škále pod hodnotou 3.

Výzkumná otázka č. 4 byla zaměřena na to, **zda existuje rozdíl v postoji matek a otců k používání facebooku jako formy komunikace mezi mateřskou školou a rodiči.** Naměřené hodnoty ukázaly, že existují statisticky významné rozdíly v postoji matek a otců. Byla tedy potvrzena alternativní hypotéza. Tato hypotéza ukazuje, že muži a ženy mají rozdílné názory k využívání facebooku jako formě komunikace. Tato skutečnost může být způsobena větší angažovaností matek do chodu mateřské školy. Z celkového pohledu jsou matky více zainteresovány do chodu MŠ, díky rodičovské dovolené se o děti více starají, vodí a vyzvedávají je. Matky denně dochází do MŠ, sledují nástěnku, komunikují s učitelkou, nosí potřebné věci dle aktuálního programu, to vše podmiňuje jejich celkově větší zájem o aktuality informací a komunikaci prostřednictvím facebooku. Matky mají tedy celkově pozitivnější postoje než muži, avšak obrázek č. 8 ukazuje, že i přesto jsou jejich postoje spíše negativní, jelikož výsledný průměr je v rozmezí 2-3. Oproti tomu otcové mají odpovědi bližší hodnotě 2, tedy spíše nesouhlasí s facebookem jako formy komunikace mezi mateřskou školou a rodiči.

5.4 Doporučení pro praxi

Cílem mého výzkumu bylo zjistit, jaké mají rodiče postoje k distanční komunikaci mezi mateřskou školou a rodiči, a to konkrétně k nejčastěji využívaným formám, facebooku a emailu. O tyto výsledky se budu opírat ve své praxi v mateřské škole, kde v současné době zjišťujeme postoje a názory rodičů k facebooku a zdali jej zřídit nebo ne. Výsledky ukázaly, že rodiče nemají výrazně pozitivní postoje k jeho zavedení a mají obavy o bezpečnost svých dětí. Výrazně pozitivně vnímají možnost prostřednictvím facebooku získávat a sdílet fotografie z činnosti MŠ, avšak většina z nich se přiklání k tomu, že pro chod MŠ stačí dobře fungující internetové stránky.

Dle mého názoru byly nejzásadnější výsledky výzkumné otázky č. 4, zda existují rozdíly v postojích otců a matek k facebooku. Vyhodnocením bylo potvrzeno, že matky a otcové mají rozdílné postoje k fungování facebooku v mateřské škole. Jak již bylo psáno ve vyhodnocení výzkumné otázky č. 4, toto zjištění si vysvětlují především tím, že většina matek se více zajímají o chod mateřské školy. Důvodů je mnoho, jedním z nich ale může být, že jsou stále na rodičovské dovolené a mají tedy na starost i odvádění dítěte do MŠ. Matky všeobecně více přejímají péči o děti, a tento fakt vnímám jako zásadní příčinu toho, že otcové mají negativnější postoj k facebooku.

Pro efektivní použití výsledků tohoto zjištění pro mou praxi bych ještě navrhovala kvalitativní šetření, které by více přiblížilo, z jakého důvodu tento negativnější postoj otcové mají a zdali jsou jejich postoje podloženy nějakou zásadní skutečností.

ZÁVĚR

Téma mé bakalářské práce jsem si zvolila s ohledem na mou praxi v mateřské škole s cílem zjistit, jaké mají rodiče postoje k možnostem komunikace se školou na dálku. Svou teoretickou část jsem zaměřila na objasnění pojmu distanční komunikace, její novodobé formy a jakým způsobem jsou využívány v mateřské škole. O tom, že vztah rodiny a školy, jejich společná komunikace a spolupráce je důležitá, jsem se věnovala v kapitole 2. V poslední kapitole jsem objasnila základní pojmy týkající se oblasti postojů, což bylo důležité pro můj výzkum, který se zabýval postoji rodičů.

Výzkumné šetření mělo za cíl zmapovat, jaké mají rodiče postoje ke dvěma nejčastějším formám komunikace "na dálku" mezi mateřskou školou a rodiči. Při realizaci předvýzkumu a rozhovorech s rodiči na toto téma jsem velmi intenzivně vnímala, že se jedná o opravdu citlivou, diskutabilní a kontroverzní oblast a mezi rodiči jsou v názorech a postojích poměrně velké rozdíly. Co je pro mě ale důležité, zjistila jsem, že rodiče velmi pozitivně vnímají snahu zefektivnit naše služby. Pozitivně se také vyjadřovaly k současným službám, a přestože byl dotazník anonymní, měly zájem na toto téma se mnou hovořit a o výsledky výzkumu se aktivně zajímaly. Výsledky mého výzkumu ukázaly, že rodiče jsou spokojeni se současnými formami komunikace s mateřskou školou. O komunikaci prostřednictvím emailu nemají moc velký zájem, ale vnímají ji poměrně pozitivně. Svůj život by si bez něj už ale nedokázali představit.

Výsledky mého výzkumu aktivně využiji ve své praxi. Postoje rodičů mi byly více přiblíženy a pomohly mi vnímat tuto problematiku také z jejich strany. Výsledky a rozhovory s rodiči během předvýzkumu a výzkumu mě přesvědčili, že zřízovat facebook pro naši mateřskou školu ještě nebudeme. Tuto problematiku vnímám taktéž velmi citlivě a s obavami, proto se více zaměřím na formy komunikace, které se nám osvědčily, a budu se snažit o jejich možné zkvalitnění.

Cíle své bakalářské práce vnímám jako splněné. To, čeho jsem chtěla dosáhnout, jsem dosáhla a důležité jsou pro mě výsledky výzkumu, které se mohly předpokládat, a proto mě až tolik nepřekvapily.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- [1] BAUMEISTER Roy F. a Brad J. BUSHMAN, 2014. *Social psychology and human nature*. 4. vyd. Boston: Cengage Learning. ISBN 978-1-305-49791-7.
- [2] DEVITO Joseph A., 2001. *Základy mezilidské komunikace*. Praha: Grada. ISBN 80-7169-988-8.
- [3] GAVORA, Peter, 2000. *Úvod do pedagogického výzkumu*. Brno: Paido. ISBN 80-85931-79-6.
- [4] HARTL, Pavel a Helena HARTLOVÁ, 2000. *Psychologický slovník*. Praha: Portál. ISBN 80-7178-303-X.
- [5] HEWSTONE Miles a Wolfgang STROEBE, 2006. *Sociální psychologie. Moderní učebnice sociální psychologie*. Praha: Portál. ISBN 80-7367-092-5.
- [6] CHRÁSKA, Miroslav, 2007. *Metody pedagogického výzkumu. Základy kvantitativního výzkumu*. Praha: Grada. ISBN 978-80-247-1369-4.
- [7] KALOVÁ, Marta, 2013. *Postoje rodičů k tělesným trestům ve výchově dětí předškolního věku v Blansku*. Zlín. Diplomová práce. Univerzita Tomáše Bati. Fakulta humanitních studií. Ústav pedagogických věd.
- [8] KOLLÁRIKOVÁ, Zuzana a Bronislav PUPALA, 2001. *Předškolní a primární pedagogika*. Praha: Portál. ISBN 80-7178-585-7.
- [9] LAŽOVÁ, Ladislava, 2013. *Mateřská škola komunikuje s rodiči. Výměna informací, řešení problémů*. Praha: Portál. ISBN 978-80-262-0378-0.
- [10] LEŠKO, Ladislav, 2008. *Náhled do sociální komunikace*. Brno: Tribun EU. ISBN 978-80-7399-466-2.
- [11] MACHALA, Miroslav, 2007. *Historie internetu a jeho budoucí využití*. Brno. Bakalářská práce. Masarykova univerzita v Brně. Pedagogická fakulta. Katedra technické a informační výchovy.
- [12] MIKULÁŠTÍK, Milan, 2010. *Komunikační dovednosti v praxi*. 2. vyd. Praha: Grada. ISBN 978-80-247-2339-6.
- [13] NAKONEČNÝ, Milan, 2003. *Úvod do psychologie*. Praha: Academia. ISBN 80-200-0993-0.

- [14] PLAŇAVA, Ivo, 2005. *Průvodce mezilidskou komunikací: přístupy, dovednosti, poruchy*. Praha: Grada. ISBN 80-247-0858-2.
- [15] PHILLIPS, Sarah, 2007. The Guardian. *A brief history of Facebook*. [online]. [cit. 2007-07-25]. Dostupné z <http://www.theguardian.com/technology/2007/jul/25/media.newmedia>
- [16] PRŮCHA, Jan, WALTEROVÁ Eliška a Jiří MAREŠ, 2013. *Pedagogický slovník*. Praha: Portál. ISBN 978-80-262-0403-9.
- [17] *Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání*. 1 vydání. [online]. Praha: Výzkumný ústav pedagogický, 2006. 48 s. [cit. 2016-03-12]. ISBN 80-87000-00-5.
Dostupné z:
http://www.vuppraha.cz/wpcontent/uploads/2009/12/RVP_PV-2004.pdf
- [18] ROHLÍKOVÁ, Lucie a Jana VEJVODOVÁ, 2012. *Vyučovací metody na vysoké škole. Praktický průvodce výukou v prezenční i distanční formě studia*. Praha: Grada. ISBN 978-80-247-4152-9.
- [19] SVOBODOVÁ, Eva, a kol., 2010. *Vzdělávání v mateřské škole. Školní a třídní vzdělávací program*. Praha: Portál. ISBN 978-80-7367-774-9.
- [20] VYBÍRAL, Zbyněk, 2009. *Psychologie komunikace*. 2. vyd. Praha: Portál. ISBN 978-80-7367-387-1.
- [21] VÝROST, Jozef a Ivan SLAMĚNÍK, 2008. *Sociální psychologie*. Praha: Grada. ISBN 978-80-247-1428-8.
- [22] Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (Školský zákon).

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

MŠ Mateřská škola

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek č. 1: Výzkumný soubor dle pohlaví

Obrázek č. 2: Výzkumný soubor rozdělený dle věku

Obrázek č. 3: Věkové kategorie výzkumného souboru

Obrázek č. 5: Výzkumný soubor dle vlastnění emailu

Obrázek č. 6: Výzkumný soubor dle vlastnění profilu na facebooku

Obrázek č. 7: Krabicový graf znázorňující rozložení postojů dle pohlaví respondentů

Obrázek č. 8: Krabicový graf znázorňující rozložení postojů k využívání facebooku v mateřské škole

SEZNAM TABULEK

Tabulka č. 1: Otázky a složky postoje

Tabulka č. 2: Průměry odpovědí rodičů k otázkám týkajících se emailu

Tabulka č. 3: Průměry odpovědí rodičů k otázkám týkajících se facebooku

Tabulka č. 4: Studentův T-test Postoje k emailu podle pohlaví respondentů

Tabulka č. 5: Studentův T-test Postoje k facebooku podle pohlaví respondentů

Tabulka č. 6: Nejpočetnější odpovědi žen

Tabulka č. 7: Nejméně početné odpovědi žen

Tabulka č. 8: Nejpočetnější odpovědi mužů

Tabulka č. 9: Nejméně početné odpovědi mužů

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha P1: Dotazník

PŘÍLOHA P I: DOTAZNÍK

Distanční komunikace mezi mateřskou školou a rodiči

Dostává se Vám do rukou dotazník zaměřený na zkoumání postojů k formám distanční komunikace – FACEBOOK & EMAIL.

Tento dotazník slouží pro výzkum mé bakalářské práce.

Tímto bych Vás chtěla požádat o jeho pečlivé a pravdivé vyplnění.

Dotazník je anonymní, jeho výsledky budou sloužit pouze k účelům mé bakalářské práce.

Děkuji za spolupráci a Váš čas, Bc. Marie Býčková.

Pohlaví: ☐ muž ☐ žena	Dosažené vzdělání: ☐ základní škola ☐ vyučen/a ☐ střední škola ☐ vyšší odborná škola ☐ vysoká škola	Máte vlastní účet na facebooku? ☐ ano ☐ ne
Věk:		Máte vlastní emailovou adresu? ☐ ano ☐ ne

U následujících výroků, prosím, vyjádřete svůj postoj k daným výročům na škále 1 – 5 podle vzoru:

U každého výroku vyberte vždy pouze jednu možnost!

1 - Naprosto **nesouhlasím**

2 - Spíše nesouhlasím

3 - Nevím

4 - Spíše souhlasím

5 - Naprosto **souhlasím**

1.	Facebook vnímám jako ohrožující.					
2.	Facebook považuji za užitečný.					
3.	Facebook je moderní způsob komunikace, neměl by v mateřské škole chybět.					
4.	Facebook je užitečný zejména k prohlížení a sdílení fotografií.					
5.	Jsem přesvědčen/a, že facebook je nejlepší cesta předání aktualit rodičům od mateřské školy.					
6.	Své děti se snažím před moderními technologiemi (facebook) chránit.					
7.	To, že mateřská škola nevlastní facebook, je zastaralé.					
8.	Obávám se, že umístěním fotek na facebooku ohrožuji své dítě.					
9.	Vlastní facebook mateřské školy zvyšuje její prestiž.					
10	Správa facebooku příliš zaměstnává paní učitelky.					
11	Jsem přesvědčen/a, že internetové stránky a nástěnky rodičům stačí.					
12	Komunikace přes facebook je pro mne rychlejší.					
13	Jsem přesvědčen/a, že facebook více zapojí rodiče do chodu mateřské školy.					
14	Líbí se mi, že prostřednictvím facebooku jsem ihned informován/a o aktualitách v mateřské škole.					
15	Domnívám se, že pro některé rodiče není facebook dostupný.					
16	Komunikace přes email je pro mne příjemnější, než komunikace face to face.					
17	Předávání informací e-mailem vnímám jako zbytečné.					
18	Bez e-mailu si nedokážu představit svůj život.					

19	Komunikace přes e - mail k mateřské škole nepatří.					
20	E-mail je dnes nepostradatelná forma komunikace.					
21	E-mail používám jen v případě, že je jiná forma komunikace nedostupná.					
22	Domnívám se, že pro některé rodiče není email dostupný.					
23	E-mail nepoužívám, protože si nepamatuji přihlašovací údaje.					